

Utrinkij

03 FRANC BLAZNEK
Intervju z direktorjem TET

Š oloobvezni otroci so zopet pri pouku, tisti malo starejši pa se pripravljajo na novo študijsko leto. Ljudje se učimo celo življenje in vsaka šola nas nekaj stane. Najdražje pa ni tista, ki nas stane veliko denarja. Najdražja je tista, v kateri se nič ne naučimo, saj jih zaradi istega neznanja povsem po nepotrebnem znova in znova dobivamo po hrbtu. Več dobrin, kot jih je na razpolago, pač ne moremo porabiti. Da ne delamo nepotrebnih napak, je potrebno slediti zgledom sistemov najboljše prakse, ki so jih razvili po načelu poskusov in napak.

V Evropski uniji je OKOLJSKA MARJETICA (eco label) uradni znak za okolju prijazne izdelke. Okoljska marjetica se podeljuje izdelkom z majhnim vplivom na okolje v celotnem življenjskem krogu, to je od proizvodnje do odlaganja. Ni treba biti ekolog, da bi razumeli, da naravni viri niso neskončni. Tudi naš 360 m visok dimnik že nekaj let krasi plakat z marjetico. Proizvodnja električne in toplotne energije mora biti v Zasavju dobičkonosna in varna za okolje in občane. Verjetno nam ne koristi razglasitev Zasavja za degradirano območje. Mislim, da bi bila koristnejša sprememba marjetice na dimniku TET v OKOLJSKO MARJETICO in pridobitev še več drugih OKOLJSKIH MARJETIC v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku.

Bojana PIRKOVIČ ZAJC

Utrinki so glasilo termoelektrarne Trbovlje, Ob železnici 27, 1420 Trbovlje, telefon (03)565-12-00, faks (03)565-12-32, e-mail: glasilo@tet.si, <http://www.tet.si>, ki ga izdaja uredniški odbor: glavna urednica Bojana Pirkovič Zajc, odgovorna urednica mag. Mojca Turnšek, tehnični urednik Matjaž Paušer, člana uredniškega odbora: Nataša Lipovšek, Vlado Štendler, sodeloval Borut Marolt. Priprava in izvedba: Comprojekt d.o.o. Prispevkov in slikovnega gradiva ne vračamo. Naklada: 650 izvodov.

IZ VSEBINE

07

REMONT LETOS KRAJŠI

Letos smo posebno pozornost namenili pregledu ocevja grelnika vode.

10

EKONOMIJA Z VIDIKA EKOLOGIJE

Kljub izpolnjevanju okoljskih zahtev morajo podjetja plačevati okoljske dajatve in povračila.

13

USTANOVLJENA DRUŽBA SREDNJESAVSKE ELEKTRARNE

Pripravlja se dokumentacija za začetek gradnje.

19

POKOJNINSKI NAČRT

Deset let sodelovanja s Kapitalsko družbo.

FRANC BLAZNEK DIREKTOR TET

INTERVJU

Po poletni vročini stopamo v vročico vsakdana. Jesen je sicer čas žetve sadov in nam ponuja možnost, da postavimo dobre temelje za nov začetek. Nov začetek pa vedno zahteva preveritev osnov. Bi lahko bile te misli tudi izhodišče za začetek vašega dela v TET, g. Blaznek?

Jesen je vedno lepa in barvita. Po vročem poletju, ko sem mnogo razmišljal in delal na projektu razvoja zasavske energetike, kar drži trditev, da v tem času postavljamo dobre temelje za nov začetek. Vlada in parlament RS pripravljata pomembne dokumente za razvoj energetike. V obravnavi sta Nacionalni energetski program in nov Energetski zakon. Vendar menim, da bo potrebno še precej truda, da bomo lahko v Zasavju uresničili cilje, ki smo jih zapisali v Memorandum o razvoju zasavske energetike.

Naj spomnim. Zapisali smo, da energetika v Zasavju je in bo. Zato je njen razvoj potreben. Proizvodnja električne energije bo tehnološko ustrezna in tržno konkurenčna. Energenta bosta domač premog in lesna biomasa. Omogočeno bo konkurenčno ogrevanje Zasavja v soprodukciji električne in toplotne energije. Z izgradnjo nove plinsko-parne elektrarne pa se bo delež proizvedene električne energije povečal na 15 % potreb RS po električni energiji.

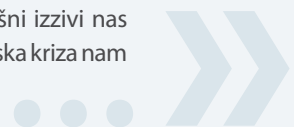
Cilji so jasni in se v nekaterih delih že tudi realizirajo. V Trbovljah je že ustanovljena družba za izgradnjo hidroelektrarn na srednji Savi, v oktobru pa bo javno razgrnjen tudi osnutek državnega prostorskega načrta za plinsko-parno elektrarno.

Že izdelane razvojne študije o proizvodnji električne energije v prenovljenem termoenergetskem objektu bomo ponovno pregleдали in jih ekonomsko, tehnološko in okoljsko utemeljili.

Tudi začetek mojega dela v TET bo torej namenjen takšni ali drugačni utemeljitvi že izdelanih študij, projektov, načrtov.

Nadzorni svet Termoelektrarne Trbovlje vas je imenoval na mesto direktorja družbe, pred tem ste bili namestnik direktorja RTH. Kateri so bili vaši ključni motivi za prijavo? Kako v luči izgradnje poslovne kariere sprejemate to novo delovno mesto?

Poslovanje TET je velik izziv. Velika priložnost za regijo, zame pa nadaljevanje osebne kariere. Ker vem, kako pomembno je nadaljevanje energetike za zasavsko regijo in ker sem bil že vpet v dogajanja v tej panogi, vem, kakšni izzivi nas čakajo. Seveda so zadeve zapletene, ekonomska kriza nam

zagotovo ni v pomoč pri realizaciji načrtov. Zato pa je še toliko bolj pomembna konsolidacija vseh razvojnih potencialov, ki jih imamo, in verjamem, da nam bo uspelo.

TET prevzimate v izjemno zahtevnem obdobju, ko bo čim prej potrebno sprejeti odločitev o njeni energetski prihodnosti. Bili ste sopodpisnik Memoranduma o pomenu zasavske energetike in poznate načrte za ohranitev energetike v Zasavju. Kako vidite razvoj TET? Ali boste sledili razvojnim projektom TET, kot so zapisani v Strateškem poslovnem načrtu, ali morda vidite razvoj energetike v Zasavju drugače kot vaši predhodniki?

Kot rečeno, bomo ponovno proučili razvojne priložnosti in določili njihovo optimalno kombinacijo, ki bo upravičila potrebna vlaganja v izgradnjo in obnovo energetskih objektov. Takšno zadolžitev smo v TET dobili od večinskega lastnika HSE. Poznam projekte, ki so bili v preteklosti pripravljeni. Po ponovni strokovni presoji koncepta razvoja energetike v Zasavju bo zagotovo mogoče izdelati jasne strateške razvojne plane, ki bodo skladni z načrti in zavezami, ki jih je sprejela RS do EU glede večje učinkovitosti proizvodnih virov, zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov in uporabe obnovljivih virov.

Energetska politika RS pomembno vpliva na poslovanje TET. V pripravi sta nov Nacionalni energetski program in spremembe energetske zakona. Kakšno je vaše stališče do Nacionalnega energetskega programa?

Nacionalni energetski program je bil pripravljen v več delih. Izdelana je bila Zelena knjiga, presoja celostnih vplivov na okolje in osnutek nacionalnega programa. Zdi se, da posamezne določbe programa niso uglasene in jih bo potrebno še prevetriti. Zlasti kar zadeva vplive na okolje. Seveda mora zasavska energetika dobiti svoje mesto v NEP, saj naši načrti izpolnjujejo vse zahteve EU, zagotavljajo pretvorbo lesne biomase in domačega premoga v električno ter toplotno energijo, izkoriščanje obnovljivih virov ter energetsko zanesljivost in neodvisnost oskrbe z energijo.

Katere so vaše ključne prioritete v vodenju elektrarne do konca letošnjega leta?

Poleg strateških razmislekov o razvoju, uvrstitev naših načrtov v nacionalni energetski načrt in strateške razvojne dokumente lastnika, moramo seveda izpolniti planirane poslovne cilje za leto 2011. Žal je bila šele v mesecu septembru sprejeta energetska bilanca RS. Pred sprejetjem le-te pa Ministrstvo za gospodarstvo ni imelo pravne osnove za objavo razpisa za zagotavljanje oskrbe z domačim primarnim virom. Seveda se izpad prihodkov iz tega vira odraža na poslovanju TET. Zato upamo, da bomo prihodke iz tega vira dejansko prejeli do konca leta, kar bo po prvih ocenah zagotovilo pozitiven rezultat poslovanja za leto 2011.

Tudi s pripravo plana za leto 2012 smo že pričeli. Poleg finančnih planov bomo pripravili tudi operativne plane dela in načrte za optimalizacijo poslovanja na vseh področjih.

Pred vrati je javna obravnava DPN za plinsko-parno elektrarno. Se boste zavzemali za izgradnjo PPE na zemeljski plin ali se nagibate k temu, da bi bila plinska elektrarna na lokaciji TET namenjena terciarni rezervi z uporabo ekstra lahkega kurilnega olja?

Seveda bomo sledili izdanim dovoljenjem za ta objekt. Kakšna plinska elektrarna bo postavljena v Trbovljah, je odvisno predvsem od tega, kdo bo zagotovil potrebna investicijska sredstva. Glede na potrebe po električni energiji bo plinsko-parna elektrarna (ali pa plinska elektrarna za potrebe terciarne rezerve) lahko začela obratovati že v letu 2014. Če bo kot energent uporabljeno lahko kurilno olje, imamo na območju TET lastne kapacitete za skladiščenje. V kolikor pa bo energent zemeljski plin, pa bo oskrba zagotovljena z izgradnjo plinovoda med Trojanami in Hrastnikom.

Projekt prenove bloka 4 je povezan z daljinskim ogrevanjem Zasavja. Se vam zdi projekt izvedljiv in ali menite, da lahko medobčinski dogovor o daljinskem ogrevanju tudi pripomore k odločitvi za prenovo bloka 4 in umestitev projekta v NEP?

Daljinsko ogrevanje Zasavja je nujno tudi z ekološkega vidika. Industrija, individualna kurišča in promet povzročajo onesnaževanje okolja s prašnimi delci. Ta problem bi lahko v veliki meri sanirali z daljinskim ogrevanjem. Poleg električne energije bi koristno uporabili tudi proizvedeno toplotno energijo. Za izboljšanje oskrbe s toploto in posledično z boljšim izkoristkom pri proizvodnji elektrike bi lahko pridobili tudi evropska sredstva. Seveda bodo morale tudi občine razumeti pomen tovrstnega ogrevanja za njihove občane.

Večinski lastnik TET je ustanovil družbo za izgradnjo srednjesavskih hidroelektrarn s sedežem v Trbovljah, ob železnici 27. Kako vidite vlogo TET znotraj tega projekta? Bi lahko veriga hidroelektrarn nadomestila obstoječe objekte TET, tudi zaradi vse večjega pomena obnovljivih virov energije, ki naj bi imeli prednost pred fosilnimi viri energije?

Družbo je ustanovil HSE, deleže pa bosta imela tudi Gen energija in Savske elektrarne, torej družbe, ki so že sedaj izkoriščale vodni potencial reke Save za proizvodnjo električne energije. Načrtovana veriga hidroelektrarn je tudi eden od glavnih obnovljivih virov za proizvodnjo električne energije v Sloveniji. Hidroelektrarne bodo dale končno podobo obstoječi energetski lokaciji in bodo povezale elektrarne na zgornji in spodnji Savi v enotno verigo. Izgradnja HE Renke, Trbovlje in Suhadol se načrtuje v kanjonskem delu Save. Izgradnja elektrarn naj bi trajala približno deset let. Seveda nam ne more biti vseeno, kakšno bo Zasavje med gradnjo hidroelektrarn in po njej. Vsekakor moramo

izkoristiti vse priložnosti, ki bodo povezane z gradnjo in novimi delovnimi mesti. Zagotovo pa ne moremo nadomestiti proizvodnje elektrike iz lesne biomase in fosilnih goriv z vodnimi viri.

Vidite možnost uresničevanja razvojnih projektov TET tudi s tujimi investicijskimi sredstvi? Bi bili pripravljeni odpreti vrata TET tujim investitorjem?

O tem, kdo bo investitor v proizvodne zmogljivosti za proizvodnjo elektrike, ne bomo odločali suvereno. Če bomo skupaj z našimi lastniki prepoznali priložnost za razvoj zasavske energetike z vlaganjem tujega kapitala, bomo pred odločanjem temeljito pretehtali. AUKN že pripravlja seznam podjetij, ki jih ne namerava prodati tujcem. Kolikor vem, je TET med tistimi, ki bodo ostala v rokah slovenskih lastnikov. Seveda bomo morali biti pri načrtovanju razvoja temeljiti in preudarni. Žal še nismo dorekli razvoja energetike v Zasavju. Vendar tega ne razumem kot neuspeh. V danem trenutku lahko nekaj storimo, vsega pač ne. Napaka pa bi bila, če bi odnehali in ne bi sledili razvoju.

Za uspešno poslovanje podjetja so pomembni zadovoljni in motivirani zaposleni. Bili ste direktor Lafarge cementa, pomočnik direktorja RTH. Kako boste vodili zaposlene v TET?

Brez sodelavcev pač ne moremo določiti dobrih ciljev, še manj pa cilje uresničevati. Zanesljiva in varna proizvodnja električne energije je najpomembnejši cilj, ki mu moramo slediti vsi zaposleni v TET, vsak na svojem delovnem mestu. Vsak mora sam poskrbeti, da uporablja zaščitna sredstva za varno delo. Neposredni vodje so odgovorni, da njihovi sodelavci delajo varno, da znajo in hočejo dobro opraviti svoje delo. Človeka ne cenim po tem, kako močan je njegov glas, kako gromovita so njegova dejanja. Cenim ga po iskrenosti njegovih namenov, opredelitev, po njegovi volji do nadaljnje osebne rasti in napredovanja. Vsekakor moj stil vodenja temelji na iskrenih in odprtih odnosih. Prisegam na timsko delo, priznavam rezultate, znam pa tako pohvaliti kot tudi kritizirati.

Na koncu nas zanima ali ste v preteklosti prebirali Utrinke in kakšno mnenje ste si ustvarili o njih. Bi kaj spremenili?

Posebno številko glasila o razvojnih projektih TET sem z veseljem pregledal. Obveščanje zaposlenih, bivših zaposlenih in zainteresirane javnosti je uspešno, če je sistematično, redno. Utrinki izhajajo štirikrat na leto in to ocenjujem kot dobro. Zagotovo bo še o marsičem vredno pisati, saj so naši poslovni in razvojni načrti usmerjeni v razvoj zasavske energetike.

Direktor, želimo vam vse dobro in veliko uspehov pri vodenju TET.

DRUŽBENIKI SO ODLOČILI

Bojana PIRKOVIČ ZAJC

30. avgusta 2011 sta se lastnika TET d.o.o., HSE d.o.o in NFD Holding, finančna družba d.d., na skupščini TET d.o.o. seznanila z letnim poročilom družbe za leto 2010, ki ni izkazalo dobička. Skupščina je podelila razrešnico poslovodstvu in članom nadzornega sveta za leto 2010.

Za leti 2011 in 2012 je skupščina imenovala Deloitte revizijo d.d. za revidiranje računovodskih izkazov.

Skupščina je sprejela spremembe in dopolnitve družbene pogodbe tako, da ima nadzorni svet TET d.o.o. šest članov, od katerih štirje člani zastopajo interese družbenikov, dva člana pa zastopata interese zaposlenih. Do sedaj je bil nadzorni svet tričlanski in sicer sta dva člana, ki sta zastopala družbenike in en član, ki ga je imenoval svet delavcev.

Skupščina je za člana nadzornega sveta imenovala mag. Boruta Dolanca in mag. Zvonka Petana.

NADZORNI SVET TET D. O. O. BO ŠESTČLANSKI

Interese družbenikov bodo zastopali:

- Drago Skornšek,
- mag. Jaroslav Vrtačnik,
- mag. Borut Dolanc in
- mag. Zvonko Petan.

Interese zaposlenih pa bosta v nadzornem svetu zastopala:

- Janez Balog in
- Samo Moškon.

SLABI REZULTATI SEDMIH MESECEV

Nataša LIPOVŠEK

Nataša Lipovšek

V preteklih mesecih smo si vseskozi prizadevali za pridobitev prispevka za pokrivanje upravičenih stroškov proizvodnje električne energije iz domačih primarnih virov (po starem je bila to premija za prednostno dispečiranje), ki v našem poslovanju predstavlja kar 16,49 % vseh načrtovanih prihodkov, vendar to zaradi zamude pri postopku sprejema energetske bilance za leto 2011 do sedaj še ni bilo mogoče. Razlog za zamudo je bilo čakanje na soglasje EU za nadaljevanje proizvodnje v RTH tudi v letih 2011 in 2012. Odločitev o tem soglasju je bila končno sprejeta 29.6.2011. Energetska bilanca za leto 2011, skupaj s sklepom, ki določa količino premoga iz RTH, ki jo je potrebno primarno porabiti za proizvodnjo električne energije, je bila sprejeta šele na seji Vlade RS 8.9.2011. Sedaj ima Ministrstvo za gospodarstvo 30 dni časa, da objavi javni razpis za podelitev premije, kar pomeni, da lahko prve prihodke iz tega naslova pričakujemo šele v mesecu oktobru.

Primanjkljaj premije je torej glavni razlog za slabe poslovne rezultate, ki jih izkazujemo za obdobje januar julij 2011. Kljub temu, da smo na bloku 4 proizvedli 415.577 MWh električne energije, kar predstavlja kar tri četrtine prvotnega letnega plana proizvodnje, smo to obdobje zaključili z izgubo v višini 4,8 milijonov EUR. Ključni podatki poslovanja v tem obdobju so prikazani v tabeli spodaj).

Ker se pogoji poslovanja niso bistveno spremenili od tistih, katere sem predstavila v prejšnji številki, so tudi naši rezultati še vedno temu primerni. Spremenilo se je le to, da je manko premije počasi pripeljal tudi do zaostrovanja na področju likvidnosti.

Zato so bili konec avgusta sprejeti naslednji ukrepi:

- ni več predčasnih plačil dobaviteljem, naročajo se samo najnujnejši materiali in storitve,
- novih pogodb ne sklepamo, razen ob soglasju kolegija direktorja.

Vsi ti ukrepi veljajo do prejema prvih prilivov iz naslova premije za leto 2011, ki se jih nadejamo šele v novembru. Žal pa nam tudi odobritev premije v planirani višini ne bo zagotovila pozitivnega rezultata ob koncu leta, saj nekateri realizirani stroški krepko presegajo planirane. To velja predvsem za stroške amortizacije, ki so višji od planiranih zaradi nesprejema odločitve o bodočih vlaganjih v TET. Problematični so tudi stroški ekologije, o katerih obširneje v tej številki časopisa piše Ervin Renko.

Trenutno je v izdelavi ocena poslovanja za leto 2011, na podlagi katere se bo vodstvo TET odločilo, katere ukrepe moramo sprejeti in seveda tudi realizirati, da bomo letošnje leto zaključili na planiranem izidu poslovanja, to je pozitivni ničli. Sprejeti ukrepi bodo vplivali na vse zaposlene, bodo pa za vse nas priprava na še težje razmere poslovanja v prihodnjih letih, ko se bomo srečali z racionalizacijo vseh vrst stroškov.

	PN 2011	RE 2010	RE I-VII 2011
Čisti prihodki od prodaje v €	44.526.000	43.827.769	25.575.756
* na domačem trgu v €	44.526.000	43.827.769	25.575.756
* na tujem trgu v €	0	0	0
Čisti poslovni izid v €	2.644	-445.653	-4.819.206
Prihodki v €	45.246.000	46.602.147	25.854.253
Odhodki v €	45.243.356	46.856.091	30.673.459
EBIT = izid iz poslovanja v €	449.881	36.768	-4.682.021
EBITDA = EBIT + AM v €	6.954.881	6.261.765	371.973
Sredstva v €	57.275.257	63.842.598	55.358.895
Kapital v €	34.635.104	34.434.971	29.615.765
Zadolženost do bank v €	6.190.252	10.980.000	7.714.286
Dodana vrednost v €	15.461.262	14.806.773	4.966.205
Investicije v €	2.670.070	10.471.660	721.604
Zaposleni	210	209	203

REMONT LETOS KRAJŠI

Jože AHAC

V Termoelektrarni Trbovlje smo planirali izvedbo letnega remonta bloka 4 od 8. do 21. avgusta 2011. Zaradi viškov proizvedene električne energije na slovenskem trgu pa so planerji in dispečerji družbe HSE blok 4 ustavili že 30. julija. Takoj smo obvestili vse zunanje izvajalce o možnosti predčasne- ga začetka del, vendar zaradi ostalih obveznosti VSI niso pred- časno pričeli z delom. Čas zaustavitve pred remontom smo izkoristili za ohladitev naprav in čiščenje prahu, žlindre in saj s kotla in elektrostatskega filtra ter sadre iz pralnika dimnih plinov na napravi za razžveplanje dimnih plinov. Postavili smo tudi večino gradbenih odrov za izvedbo del na višjih napravah.

poškodovano opeko v premogovnih kanalih in nanесли novo plast zaščitne mase proti izrabi. Popravili smo poškodovano obzidavo premogovnih gorilnikov.

Na turbini smo pregledali vse ležaje in hidravlični sistem za krmi- ljenje hitrozapornih in regulacijskih ventilov. Pregledali smo defor- miranost cevovodov napajalne vode in parovodov grelnikov vode ter pridobili podatke za izdelavo ocene utrujenosti materiala. Prav tako smo vzeli vzorce materiala na parovodih za dovod pare na turbino za izdelavo analize utrujenosti materiala in preostale življenjske dobe.

Remont turbine

Na letošnjem remontu smo posebno pozornost namenili pregledu ocevja grelnika vode.

Našli smo 23 plastično že deformiranih odsekov jeklenih cevi in več kolen, ki smo jih zamenjali z novimi. V premogovnih mlinih smo izrabljeno pločevino in udarne plošče zamenjali z novimi. Temeljito smo pregledali elektrostatski filter in zamenjali kladiva za stresanje elektrod. Pregledali in očistili smo vse ventilatorje, zakrpali prejedena mesta kanalov dimnih plinov in svežega zraka. Preverili smo delovanje varnostnih ventilov. Pregledali smo obzi- davo v drugem vleku kotla ter sanirali del stene. Zamenjali smo

Na transportnih sistemih za premog, pepel, žlindro in sadro smo opravili samo tista vzdrževalna dela, ki jih ne moremo med kraj- šimi zaustavitvami med obratovanjem. Zamenjali smo gumi trak na treh transportnih trakovih ter zamenjali izrabljeno pločevino na presipnih mestih.

Na napravi za razžveplanje dimnih plinov smo očistili pralnik dimnih plinov usedlin ter pregledali in lokalno popravili gumirano oblogo. Opravili smo servis vseh črpalk, grelni- ka zraka, kompresorjev in vakuumskega tračnega filtra.

Kontrola zvarov

SKRB ZA DELOVNO OKOLJE

Dušan ROTAR

Remont se je zaključil, potrebno je pospraviti opremo in orodje, počistiti nesnago s platojev ter vzpostaviti stanje urejenosti in varnosti. V večji meri so izvajalci posameznih del za seboj počistili, kakšna malenkost, na primer čiščenje levega brega Save, pa je za poslastico ostala nam – »elektrarnarjem«.

Na elektromotorjih, ki jih ne moremo izklapljeti med obratovanjem bloka, smo pregledali in po potrebi zamenjali ležaje. Opravili smo diagnostične meritve na energetskih transformatorjih in generatorju ter prekontrolirali električne zaščitne naprave 0,4 kV in 6 kV stikališč. Opravili smo verifikacijo merilne opreme za meritve dinamičnega stanja turbine, kontrolo delovanja merilnih in regulacijskih krogov ter servis elektromotornih pogonov za krmiljenje ventilov in loput. Naprave za kemijsko pripravo vode smo očistili in zamenjali reagente.

Vsa dela smo opravili skupaj z zunanji izvajalci in v roku, ki je bil določen za remont.

Na remontu je sodelovalo poleg zaposlenih v Termoelektrarni Trbovlje še 41 družb s skupaj 244 delavci.

V soboto, 20. avgusta, smo opravili hladne funkcijske preizkuse delovanja vseh naprav, ki so potrebne za delovanje bloka, v nedeljo pa opravili zagon bloka in preizkuse zaščit bloka v živo.

Blok 4 je bil 22. avgusta ob 5:50 sinhroniziran na omrežje in od takrat naprej je v obratovanju.

Akcija je stekla in v dveh dneh smo napolnili dva kontejnerja raznih, moram poudariti, naplavljenih odpadkov, med katerimi so prevladovale avtomobilske gume. Ko pobiraš vso to nesnago, se sprašuješ, ali v Sloveniji nimamo javnih odlagališč, kje imamo ljudje odgovornost do narave, odgovornost do nas samih – ne vem!

V letošnjem remontu, ki je trajal borih štirinajst dni, smo s platojev TET odpeljali na javno odlagališče 39 kontejnerjev (cca. 160 m³) mešanih inertnih odpadkov, od tega 2 kontejnerja odpadkov nabranih na obali reke Save, kar ni veliko, upam pa si trditi, da smo naredili dobro delo.

VODNI ROV POD ODLAGALIŠČEM

Mirko AVBELJ

ODLAGALIŠČE V PRAPRETNEM NEZADRŽNO RASTETUDI PROTI JUŽNEM DELU, KAR POVE ŽE PODATEK, DA JE BILO OD KONCA LANSKEGA REMONTA ODLOŽENO IN VGRAJENO ŽE PREKO 300.000 T ODPADNIH PRODUKTOV. NASIP SETAKO POČASI PRIBLIŽUJE DNU ODLAGALIŠČA, ZATO SE ŽEV IZVEDBI USEDALNIK IN KAMNITA ZLOŽBA, KI BOSTA TVORILA SKRAJNI SPODNJI ROB ODLAGALIŠČA, KJER SE BO PRIČELO SSAMO GRADNJO LE TEGA.

Eden od že izgrajenih objektov na odlagališču pa je tudi vodni rov, ki služi kot odtok potoka Prapretnišča pod telesom odlagališča v Prapretnem. Objekt, ki je prosto viden le na vstopu in izstopu potoka, v skupni dolžini 817,99 m, ob višinski razliki med vtokom iz iztokom potoka, ki znaša 33,88 m.

Z odlaganjem elektrofiltrskega pepela v srednjem delu doline Prapretnišče smo tako zasipavali tudi obstoječo strugo. Zato je bilo potrebno potok kanalizirati in mu s tem omogočiti neoviran odtok v Savo. Potok Prapretnišča je levi pritok Save pri km 756 od ustja. Skupna dolžina potoka znaša cca. 1,5 km, celotno padavinsko območje pa 2,144 km². Maksimalni izračunani pretok Prapretnišče za profil ob koncu odlagališča znaša 10 m³/s. TET se je tako pred izvajanjem del za kanaliziranje potoka Prapretnišča v letu 1967 zaradi varnosti, faznosti izvedbe in cenovno ugodnejšega načina odločil za varianto vodnega rova.

Pri vstopu v vodni rov iz smeri Prapretna na koti cca. K-337,5 m je del prepusta v dolžini 30 m, zgrajen v letu 2006. V nadaljevanju naletimo na prepust – prekritje v dolžini 93,42 m, ki je zgrajen v III. fazi. Prepust je izveden v naklonu 3,25 %. Je armirano betonski, debelina sten je 30 cm.

V nadaljevanju se prične vodni rov (II. faza) v dolžini 248,37 m do priključka stranskega rova. Svetli profil vodnega rova se razlikuje od profila AB dela vodnega rova (prilagojen je profilu izkopa) in je obbetoniran. Dno prepusta je betonirano na oblogi iz lomljenca v naklonu 4,3 %.

S prehodom stranskega vodnega rova horizontalne dolžine 55,6 m (padec 3,03 %) preidemo v vodni rov I. faza. S stranskim rovom je bila omogočena I. faza gradnje odlagališča in odtok

Prapretnišče pod odlagališčem. Svetli profil izkopa za stranski rov je enak kot za vodni rov, profil je obbetoniran, obloga dna pa je iz lomljenca. Dolžina I. faze znaša 446,2 m, s profilom delno obbetoniranim, delno pa v surovem stanju. Dno je obloženo z lomlencem, ki varuje rov pred erozijo vode in hkrati poveča hrapavost profila in s tem zmanjša hitrost vode, posamezni odseki pa so zavarovani z betonsko oblogo.

Vodni rov

Iztok iz vodnega rova je v AB izvedbi, z debelino sten 25 cm, MB 160 in nespremenjenim svetlim profilom. Na iztoku je izveden portal pod kotom 117 ° na os rova. Izveden je do višine 1,25 m nad teme profila, debeline 30 cm, MB 160.

Vodni rov tako tvori nekakšno povezavo med severnim in južnim delom odlagališča, ki v teh vročih poletnih mesecih na iztoku prijetno hladi ozračje, pozimi pa ga greje – seveda na drugem koncu, okrog samega vtoka.

EKONOMIJA Z VIDIKA EKOLOGIJE

Ervin RENKO

Zaradi številnih nepopravljivih posledic v naravi, ki so plod človekovega poseganja v prostor, postaja varovanje okolja vse bolj pomembno področje. V ospredje prihaja načelo plačila za obremenjevanje okolja.

Stroški neposredno bremenijo gospodarske subjekte, ki v svojih proizvodnih procesih obremenjujejo okolje na račun ekonomske koristi kot posledice končnega proizvodnega produkta.

Pri izpolnjevanju omenjenega načela, plačila za obremenjevanje, zakonodaja postavlja vse bolj kompleksen sistem okoljske odgovornosti, kar se odraža pri vključevanju in planiranju finančnih stroškov in rizikov v poslovnem gospodarskem načrtu podjetja. Nenehne spremembe predpisov in zakonov širijo odgovornost podjetja za ravnanja, s katerimi obremenjujejo okolje.

Zakon o varstvu okolja na podlagi evropske Direktive 2004/35/ES vzpostavlja odgovornost za sanacijo in preprečitev nevarnosti nastanka škode človeku, živalskim in rastlinskim vrstam ter vodnemu telesu ali tlom. Tako je za podjetje in odgovorne osebe zelo pomembno poznavanje prava na področju okoljske odgovornosti, saj na ta način lahko ocenimo finančne stroške, rizike, upravne in inšpekcijske odločbe kot posledice poseganja v naravno okolje in vpliva nanj. Finančni ukrepi in odločbe pristojnih organov za sanacijo okolja lahko bistveno vplivajo na konkurenčno proizvodnjo električne energije. Tako se v zahodnih evropskih državah že uveljavlja instrument zavarovanja odgovornosti za obremenjevanje okolja.

- **ločeno zbiranje odpadkov in ločevanje vseh odpadkov na izvoru nastanka,**
- **posodobitev in nadgradnje merilne opreme – ekološki informacijski sistem za spremljanje in poročanje o emisijah snovi v zrak in meritve kakovosti zunanega zraka na lokacijah v okolici TET,**
- **okoljsko komuniciranje – objava podatkov na prikazovalnikih v občinah Trbovlje, Zagorje ob Savi, Hrastnik, na spletnem mestu www.tet.si in portalu www.okolje.info**
- **načrten sistem odlaganja nenevarnih odpadkov na odlagališču Prapretno – gradnja brežin, zajem in ponovna uporaba izcednih vod, rekultivacija**
- **zasaditev in zatravitev površin, ločeno odvajanje čistih meteornih vod.**

Z namenom družbene okoljske odgovornosti smo v TET v preteklih letih pričeli izvajati številne ukrepe:

- **rekonstrukcija elektrofiltra,**
- **izgradnja naprave za čiščenje dimnih plinov**
- **vgradnja malih čistilnih naprav za čiščenje komunalnih odpadnih voda,**
- **sanacija nevtralizacijskega bazena iz kemijske priprave voda,**
- **zajem izcednih vod iz odžlindrnika,**
- **zamenjava podzemnih skladiščnih rezervoarjev ekstra lahkega kurilnega olja,**

Kljub naštetim ukrepom, s katerimi izpolnjujemo zakonske zahteve, pa mora podjetje zaradi svojega delovanja in vplivov na okolje plačevati tako imenovane okoljske dajatve in povračila.

Okoljske dajatve so ekonomski instrumenti varstva okolja, katerih glavni namen je spodbujanje zmanjševanja obremenitev okolja z uporabo načela »povzročitelj plača«, po katerem se stroški, nastali s škodo, povzročeno okolju, večinoma vključujejo med proizvodne stroške. S podzakonskimi akti so določeni načini izračunavanja povzročene obremenitve okolja, ki se jo izrazi s t. i. enotami obremenitve za vsakega posameznega onesnaževalca in višino dajatev za posamezno enoto obremenitve. Del dajatev pomeni proračunski vir, precejšen delež pa je neposredno usmerjen v okoljske naložbe.

Osnova za določanje okoljskih dajatev je 112. člen Zakona o varstvu okolja. Zakon daje tudi pooblastilo Vladi Republike Slovenije, da določi vrsto onesnaževanja, osnovo za obračun okoljske dajatve in zavezanca za posamezno okoljsko dajatev, njeno višino in način njenega obračunavanja, odmere ter plačevanja. Tako je Vlada RS sprejela vrsto uredb, s katerimi je določila okoljske dajatve za posamezne izdelke, ki so nevarni za okolje.

Tovrstne dajatve, ki so ključnega pomena za TET, so:

1. **Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov,**
2. **Vodna povračila za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč v lasti države,**
3. **Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida,**
4. **Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda.**

Poleg tega so uzakonjene še ostale okoljske dajatve, za katere pa TET ni zavezanec. Navajam le nekatere:

- **Okoljska dajatev zaradi izrabljenih gum,**
- **Okoljska dajatev zaradi uporabe hlapljivih organskih snovi,**
- **Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin,**
- **Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja izrabljenih motornih vozil,**
- **Okoljska dajatev za onesnaževanje nje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in Elektronske opreme,**
- **Okoljska dajatev zaradi nastajanja odpadne embalaže.**

Okoljske dajatve so bile določene skladno s cilji varstva okolja, ki so bili sprejeti v Resoluciji o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012. So predvsem sredstvo za doseganje teh ciljev. Doseganje teh ciljev se spodbuja in pospešuje predvsem z vračili, oprostitvami, zmanjšanimi ali odstopitvami okoljskih dajatev (v nadaljevanju olajšave), saj na eni strani te olajšave vzpodbujajo onesnaževalce, da ravnajo v skladu s cilji varovanja okolja, na drugi strani pa jih prisilijo, da sredstva, ki jih zaradi tega privarčujejo, vlagajo v projekte za zaščito okolja,

Gradnja južnega dela deponije

saj le tako lahko izpolnjujejo pogoje za olajšave. Prav tako so za doseganje ciljev varstva okolja zelo pomembna finančna sredstva, ki se zbirajo iz tega naslova, saj se le ta povprečno namenijo za financiranje programov varstva okolja, ki jih predvideva omenjena resolucija. Večinoma je že v uredbah urejeno, da se ta sredstva neposredno namenijo za financiranje določenih vrst programov ali pa za financiranje gospodarskih javnih služb, ki so ustanovljene z namenom razgradnje raznih odpadkov ali pa za opravljanje storitev, ki zagotavljajo varovanje okolja. Tako lahko torej ugotovimo, da so okoljske dajatve z vsemi temi ključnimi elementi pomembno sredstvo za spodbujanje in pospeševanje doseganja ciljev varovanja okolja.

Kljub izpolnjevanju okoljskih zahtev morajo podjetja plačevati okoljske dajatve in povračila.

V primeru TET gre torej za štiri ključne dajatve, ki imajo velik stroškovni vpliv na poslovanje podjetja.

Zaradi odlaganja odpadkov, nastalih kot stranski produkti pri proizvodnji električne energije, je TET zavezanec za plačilo Okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov. Tovrstni odpadki (EF pepel, žindra in sadra) se uvrščajo med nenevarne odpadke, za katere se v letu 2011 plačuje okoljska dajatev 11 €/t odloženih odpadkov. Omenjena dajatev je v letu 2010 znašala 4,4 €/t. Sklep o določitvi cene vsako leto sprejme vlada RS. V letu 2010 so zneski tovrstne okoljske dajatve znašali dobrih 700.000 €, v letošnjem letu pa bo številka bistveno višja. Da pa mera

še ni polna, mora TET kot upravljavec odlagališča zagotavljati tako imenovano finančno jamstvo v obliki bančne garancije. Skladno z zakonodajo je namreč določeno, da je upravljavec odlagališča dolžan zagotavljati finančno jamstvo za izvedbo ukrepov varstva okolja, določenih v okoljevarstvenem dovoljenju, za ves čas med obratovanjem, zapiranjem in po zaprtju odlagališča. Upravičenec do sredstev finančnega jamstva je ministrstvo, v primeru, da upravljavec ne izvaja vseh predpisanih ukrepov oziroma ob izvršljivosti inšpekcijske odločbe. Višina finančnega jamstva je določena za vsako leto posebej na podlagi količine odloženih odpadkov in ostalih meril. Za leto 2011 tako znaša 3.574.796 €. Torej v primeru, da TET ne izvaja vseh ukrepov, lahko ministrstvo unovči kar zajeten znesek.

Nadalje je TET zavezanec za plačilo **vodnega povračila** zaradi uporabe hladilne vode iz vodotoka reke Save in pitne vode iz vrtine in zajetij. Kljub temu, da se večji del vode vrača nazaj v vodotok, je tovrstna vodna pravica uporabe obremenjena z dajatvijo cca. 300.000 € letno.

Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida se skladno z Uredbo plačuje za vsako tono nastalega in izpuščenega CO₂ iz porabe goriva. V obdobju do konca leta 2012 so elektrarne na fosilna goriva oproščene plačila tovrstne dajatve, saj so vključene v shemo ETS (evropski trgovni sistem). Na podlagi Odloka o državnem načrtu razdelitve emisijskih kuponov za obdobje 2008-2012 nam je bila podeljena določena količina emisijskih kuponov skladno z dovoljenjem za izpuščanje toplogrednih plinov, kamor se uvršča CO₂. Tako vsako leto na podlagi pisnega mnenja preveritelja predamo na račun registra brezplačno pridobljene emisijske kupone. Po letu 2012, ko bo energetski sektor moral celotne količine kuponov CO₂ kupiti na trgu, bo tovrstna dajatev bistven strošek, ki bo drastično vplival na ceno proizvedene električne energije. Ocenjuje se, da bo cena kuponov med 20 in 25 €/t izpuščenega CO₂. Za izračun le podatek, da TET povprečno izpusti okrog 650.000 t CO₂, odvisno torej od skupne porabe goriva.

Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda pomeni zanemarljiv strošek v primerjavi z ostalimi dajatvami, saj se industrijske odpadne vode odvajajo kot prečiščene iz malih čistilnih naprav in nevtralizacijskega bazena v površinsko vodo.

Na podlagi navedenega lahko skupaj ugotovimo, da vsakoletni stroški okoljskega vidika delovanja TET povzročajo pomembno postavko v finančnem poslovanju. Omejili smo se le na okoljske dajatve, vemo pa, da TET vsakoletno nameni del sredstev za izvajanje investicij in izboljšav na okoljskem področju. Brez njih pa že v osnovi ni možno izpolnjevati vse ostrejših zahtev okoljske zakonodaje.

RAZVOJNI CENTER NOVI MATERIALI

PRIČEL
Z DELOM

Nataša LIPOVŠEK

V centru Novi materiali se veliko dogaja. Prokuristi devetih podružnic se tedensko sestajamo. Naša prva naloga je bila priprava vseh pravilnikov in vzorcev pogodb, ki so omogočili prve zaposlitve v novi družbi. Ker se je podpis pogodbe z Ministrstvom za gospodarstvo (v nadaljevanju MG) zaradi zapletov z odstopanjem ministrice precej zavlekel, so se poslovodje RC eNeM odločili, da v novo družbo ne bomo zaposlovali, dokler pogodba o sofinanciranju celotnega projekta ne bo podpisana. Zato smo šele v mesecu juliju izpeljali prve zaposlitve. V našo podružnico smo zaposlili enega raziskovalca in eno asistentko raziskovalca. Po poslovnem načrtu je ostal prostor še za zaposlitev enega raziskovalca s polovičnim delovnim časom.

Po podpisu pogodbe z MG je bilo potrebno pridobiti bančno garancijo za dobro izvedbo del. Pri garanciji se je ponovno zapletalo, ker zaradi velikega zneska (preko 5 mio EUR) banka ni bila pripravljena izdati skupne garancije in smo jo potem urejali vsak družbenik posebej za svoj del projekta. Tudi to je bilo rešeno in nato smo v drugi polovici avgusta prejeli od MG avans v višini 30 % predvidenih sredstev. Tako ima sedaj RC eNeM izpolnjene vse pogoje, da lahko tudi dejansko prične s planiranimi aktivnostmi za doseganje ciljev projekta.

Zaradi menjave direktorja v TET smo v naši podružnici čakali, da se novo vodstvo opredeli do projekta, preden prične podružnica polno delati. Odločeno je bilo, da vodja projekta s strani TET postane Marko Agrež in da takoj pričnemo z aktivnostmi, ki bodo na koncu pripeljale do naslednjih dveh ciljev, ki sta zelo pomembna za poslovanje TET v bodoče:

- **rešitev problema odpadnih produktov (sadra, žindra, elektrofiltrski pepel) z maksimalnim plasmajem le teh v druge veje industrije,**
- **najti tehnološke rešitve za zmanjšanje izgub energije v proizvodnem procesu, kar bo povezano z optimizacijo celotnega procesa proizvodnje električne energije v TET in s tem posledično tudi racionalizacijo celotnega poslovanja.**

Da bomo to lahko dosegli, moramo vsi zaposleni v TET sprejeti razvojni center za svojega in pri realizaciji predvidenih aktivnosti sodelovati vsak po svojih najboljših močeh.

POVZETO PO GLASILU ENERGIJA

USTANOVljena DRUŽBA SREDNJESAVSKE ELEKTRARNE, D.O.O.

Holding Slovenske elektrarne (HSE), GEN energija in Savske elektrarne Ljubljana (SEL) so podpisali Dogovor o sodelovanju pri projektu izgradnje HE na srednji Savi. Osnove prihodnjega sodelovanja so partnerji pri tem pomembnem projektu 7. septembra na delovnem sestanku predstavili ministru za okolje in prostor dr. Roku Žarniču. Dogovor je rezultat enotnega mnenja podpisnikov dogovora, da je vlaganje v vodni potencial na reki Savi bistvenega pomena za slovensko energetiko in državo kot celoto. Slovenska energetska politika je namreč vse bolj usmerjena v pridobivanje električne energije iz vode kot strateško pomembnega obnovljivega vira. Z vidika neizkoriščenega vodnega potenciala Save je odločitev o gradnji verige HE na tej reki gotovo smiselna. Predvsem ne gre prezreti dejstva, da bodo HE na srednji Savi v veliki meri prispevale tudi k izpolnitvi zahtev evropske direktive o obnovljivih virih energije, hkrati pa omogočile tudi večjo fleksibilnost obratovanja elektroenergetskega sistema Slovenije. In končno, z začetkom gradnje HE na srednji Savi se bo pospešila tudi gospodarska dejavnost v Sloveniji, saj bodo imela pri projektu možnost sodelovati številna domača podjetja.

»Veseli me, da se je našel in uresničil skupen interes pri tako pomembnem projektu za Slovenijo. Načrtovana gradnja hidroelektrarn na srednji Savi ima v treh energetskih podjetjih, ki so k

V družbi Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., že od podelitve koncesije dejavno pripravljajo dokumentacijo za začetek gradnje verige hidroelektrarn na srednji Savi. So v fazi, ko je bilo za realizacijo projekta treba ustanoviti družbo, ki bo izvajala projekt.

Okrožno sodišče v Ljubljani je 11. avgusta 2011 v sodni register vpisalo družbo Srednjesavske elektrarne, d. o. o., s sedežem v Trbovljah na lokaciji obstoječe družbe Termoelektrarna Trbovlje, d. o. o.

njej pristopila, trdne temelje in potencial za čim hitrejšo in zanesljivo izvedbo,« je s podpisom dogovora zadovoljen minister za okolje in prostor dr. Roko Žarnič. Cilji projekta, v katerem sodelujejo tri družbe v državni lasti (HSE 60 %, GEN energija 10 %, SEL 30 %), so čim prejšnji začetek, izgradnja in upravljanje hidroelektrarn na srednji Savi, in sicer v skladu z Uredbo o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije na delu vodnega telesa reke Save od Ježice do Suhadola in z Odločbo Vlade Republike Slovenije z dne 22. 12. 2005, s katero je bila HSE podeljena koncesija za rabo vode in proizvodnjo električne energije na srednji Savi.

»Verjamem, da bomo s skupnimi močmi projekt gradnje hidroelektrarn na srednji Savi ne le pospešili, temveč učinkovito pripeljali do konca. Slovenija ga namreč potrebuje in skrajni čas je, da se začnejo stvari premikati tudi na tem delu reke Save, ki je bil doslej neizkoriščen,« je povedal mag. Matjaž Janežič, generalni direktor HSE.

Martin Novšak, direktor GEN energije, pa pravi:

»Zavedamo se naraščajočega pomena obnovljivih virov energije za Slovenijo in naše okolje. Sklenjeno partnerstvo bo pospešilo gradnjo HE na srednji Savi in tako tudi zastavljene cilje na tem področju.«

PREDLOG ENERGETSKEGA ZAKONA EZ-1

Bojana PIRKOVIČ ZAJC

Do 1. oktobra je odprta javna obravnava o novem Energetskem zakonu. O bstoječi Energetski zakon je star že deset let, sprejete spremembe in dopolnitve pa so ga spremenile v težko pregledno lepljenko različno podrobnih ureditev posameznih vprašanj, naloženih na zastarelo strukturo in izrazje zakona, kot je rekel ugledni slovenski pravnik. Slovenski pravni red se usklajuje s pravnim redom Evropske skupnosti iz tako imenovanega tretjega energetskega paketa ter z instrumenti za izvedbo Nacionalnega energetskega programa, ki je v obravnavi do 15. septembra. Osnutek novega zakona vsebuje preko 560 členov in je razdeljen na sedem tematskih poglavij: uvodne določbe, električna energija, zemeljski plin, toplota in drugi energetski plini iz zaključenih distribucijskih sistemov, energetska učinkovitost in obnovljivi viri energije, skupne določbe in kazenske določbe. Zakon se zaključi s prehodnimi in končnimi določbami.

Z zakonom so določena pravila delovanja trga z energijo, trajnostni razvoj, poudarek je na spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in učinkoviti rabi energije z namenom zmanjševanj obremenjevanja okolja. Definirano je tudi delovanje Regulatorne agencije za energijo ter pristojnosti drugih organov.

Energetska politika RS je določena z Nacionalnim energetskim programom (NEP), letnimi energetskimi bilanci, državnim razvojnim energetskim načrtom (DREN), lokalnim energetskim konceptom (LEK) ter akcijskim načrtom za energetska učinkovitost (AN URE) in akcijskim načrtom za obnovljive vire (AN OVE), ki sta novost v tem zakonu.

Predvideno je, da bodo s posebnim predpisom določene zahteve glede strokovne usposobljenosti delavcev, ki opravljajo naloge montaže ter upravljanja energetskih naprav. Javna agencija za energijo ostaja regulatorni organ, ki spremlja, usmerja in nadzira izvajalce energetske dejavnosti. Agencija bo samostojnejša pri poslovanju in bo sodelovala z novo Agencijo za koordinacijo vseh evropskih energetskih regulatorjev (ACER), ki ima sedež v Ljubljani.

Določbe o električni energiji in njeni proizvodnji ter vplivih na poslovanje in razvoj TET bomo predstavili v naslednji številki Utrinkov.

PODANE PRIPOMBE NA OSNUTEK PREDLOGA NACIONALNEGA ENERGETSKEGA PROGRAMA RS

vir: spletna stran TET

Vodstvo Termoelektrarne Trbovlje in Svet delavcev TET sta 20.7.2011 podala pripombe na Osnutek predloga Nacionalnega energetskega programa Republike Slovenije za obdobje do leta 2030: 'aktivno ravnanje z energijo' z dne 10.6.2011 (v nadaljevanju NEP). Prav tako sta podala tudi zahtevo za obrazložitev in pojasnila glede položaja TET v Osnutku predloga NEP. Vsi, ki se želite podrobneje seznaniti s poslanimi pripombami, si lahko celoten dokument ogledate na spletni strani Termoelektrarne Trbovlje d.o.o. (www.tet.si) pod rubriko Celotni seznam novic.

SEJA ODBORA ZA RAZVOJ ENERGETIKE V ZASAVJU

vir: spletna stran Občine Trbovlje

V sredo, 31. avgusta 2011, se je sestal Odbor za razvoj energetike v Zasavju na svoji tretji seji. Člani so obravnavali pripombe na Nacionalni energetski program, pripombe na uredbo in koncesijsko pogodbo o gradnji hidroelektrarn na srednji Savi ter pripombe na predlog energetskega zakona.

Podali so pripombe na NEP in sicer v delu, ki se nanaša na revitalizacijo obstoječega proizvodnega objekta v termoelektrarni ter pripombo o hitrejšem pričetku izgradnje prvih treh hidroelektrarn.

ŽIVETI OKOLJU PRIJAZNO UDOBNEJE IN CENEJE

Matej DETIČ

Sproblematiko učinkovite rabe energije in nizkoenergijsko gradnjo sem se srečal, ko sem izbral tehnologije za gradnjo svoje družinske hiše. Trendi cen energentov so taki, da o čem drugem kot o nizkoenergijski gradnji niti nisem razmišljal. Informacij in znanja na to tematiko je pred 5 leti v Sloveniji močno primanjkovalo. Težko je bilo najti ustrezne sogovornike, še težje take, ki bi imeli dovolj izkušenj na tem področju. Tako si kot investitor prisiljen iskati informacije širše, tudi izven Slovenije. V naši bližnji okolici se je dalo največ naučiti v Avstriji in Nemčiji, ki sta na področju nizkoenergijske gradnje in pasivnih hiš daleč prednjačili pred ostalo Evropo. Tako lahko rečem, da sem čisto po sili razmer moral precej globoko zabresti v svet nizkoenergijske gradnje in učinkovite rabe energije. Me je pa tematika začela privlačiti in sedaj z velikim zanimanjem spremljam, kolikor se le da vse, kar se dogaja na tem področju. Dogaja pa se veliko.

V zadnjih nekaj letih se je vedenje o nizkoenergijski gradnji bliskovito razširilo po vsej Evropi, tako da je danes graditeljem precej lažje. Veliko so k temu pripomogle razmere na trgih energentov, kjer se cene, če gledamo desetleten trend, drastično višajo (čeprav so še razmeroma nizke). Čedalje več je tudi državnih spodbud za uporabo energetske učinkovitih materialov in naprav. Svoje pa prispevajo (in bodo še v večji meri) tudi razni davki za »neracionalno« porabo energije in izpuste toplogrednih plinov. Menim, da bodo državne spodbude tekom let počasi izginjale, večale pa se bodo kazni (beri davki) za »energetske grešnike«.

Mimogrede pa še to: čas povrnitve investicije v našo nizkoenergijsko družinsko hišo (v primerjavi s standardno gradnjo po PURES-u) je pri sedanjih cenah energentov 8 let, stanje pa se iz leta v leto še izboljšuje v prid nizkoenergijske gradnje. Poleg ekonomskih učinkov (skupni stroški ogrevanja prostorov in sanitarne vode za zadnjih 12 mesecev znašajo 450 EUR), pa je neprimerno večje tudi bivanjsko ugodje v nizkoenergijskih objektih (vedno dobro prezračeni prostori, pasivno hlajenje brez klimatskih naprav, enakomerna razporeditev toplote v prostoru ...), več o tem pa ob kaki drugi priložnosti.

Imel sem tudi možnost, da se udeležim izobraževanja na temo učinkovite rabe energije, ki sem jo z velikim veseljem izkoristil. Leta 1997 so v Nemčiji razvili in certificirali izobraževalni program za energetske menedžerje, ki se je kasneje v okviru projekta EUREM razširil še v Avstrijo, Veliko Britanijo in na Portugalsko. Konec leta 2006 so omenjeno izobraževanje začele

le uvajati še druge evropske države, med njimi tudi Slovenija. Zdaj to poteka v sklopu programa Evropske komisije »Inteligentna energija – Evropa«.

Udeležil sem se izobraževanja EUREM – Evropski energetski menedžer, ki je trajalo od oktobra 2010 do junija 2011, kot študent 4. generacije tega šolanja v Sloveniji. Izobraževanje je organiziral Center za energetske učinkovitost Instituta »Jožef Stefan« s sodelovanjem Ministrstva za okolje in prostor RS.

Izobraževanje je osredotočeno na pridobivanje znanj za izvajanje ukrepov učinkovite rabe energije. Udeleženci tega izobraževanja se usposablajo za pripravo analiz porabe energije, tehnično in organizacijsko pripravo ter vodenje projektov učinkovite rabe energije, njihovo primerno predstavitev investitorjem, oceno in zagotavljanje ciljnih prihrankov ter zagotavljanje stalnih izboljšav. Energetski menedžment je kontinuiran proces, zato je treba ves čas spremljati že dosežene rezultate in delati na izboljševanju rešitev učinkovite rabe energije.

Izobraževanje je potekalo na Reaktorskem centru Instituta »Jožef Stefan« v Podgorici pri Ljubljani. Udeleženci smo morali opravljati tudi precej samostojnega »domačega« dela, ki je bilo tudi posebej ocenjevano in predpogoj za udeležbo na izpitu. Za prejem certifikata »Evropski energetski menedžer« so potrebni vsaj 80 odstotna udeležba na predavanjih, uspešno opravljen zaključni izpit ter priprava in predstavitev praktične projektne naloge.

S svojo projektno nalogo sem obdelal problem klimatizacije in prezračevanja poslovne zgradbe TET. V nadaljevanju podajam kratek povzetek te naloge.

Cilj projektne naloge je bil podati rešitev za optimizacijo klimatizacije poslovne zgradbe TET in izboljšanje bivanjskega ugodja v pisarnah.

Stavba je stara 40 let. Obodne stene so iz betona s toplotno prevodnostjo $U=0,68 \text{ W/m}^2\text{K}$. Pročelja so v pretežni meri zastekljena z novimi, velikimi, nekaj let starimi dvoslojnimi okni z $U_w=1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$.

Za senčila so nameščene notranje žaluzije. Notranji prostori so razmejeni z montažnimi stenami. Prostori so skoraj neprezračevani. Prezračevanje z odpiranjem oken je oteženo zaradi hrupa iz okolice. Na eni strani teče reka

Sava z brzicami, na drugi strani pa je železniška proga Ljubljana – Zidani Most. Prostori, predvsem na južni strani zgradbe, se zaradi velikih oken in neustreznih (notranjih) senčil pregrevajo celo pozimi, ob sončnih dneh.

V poslovni zgradbi je trenutno kar 58 samostojnih klimatskih naprav z močjo hlajenja od 2,7 do 6 kW.

Po rezultatih ankete, izvedene med uporabniki pisarn, bi bilo treba ustrezno racionalizirati klimatizacijo in izboljšati prezračevanje prostorov.

Ogrevanje pisarn je zdaj rešeno s centralnim sistemom ogrevanja, ki koristi odpadno toploto iz proizvodnega procesa prek toplotnega izmenjevalca. Z ogrevanjem prostorov in sanitarne vode tako za zdaj ni težav, treba bi bilo le namestiti termostatske ventile na vse radiatorje, kjer jih še ni, da izboljšamo regulacijo ogrevanja.

V iskanju ustreznih rešitev za prezračevanje in klimatizacijo sem izhajal iz ideje, da je najboljša klima tista, ki je ne potrebujemo. Pasivno hlajenje je ugodno tako s stališča stroškov kot bivanjskega ugodja in zdravstvenih razlogov. Tako sem za rešitev

predlagal namestitvev ustreznih zunanjih senčil na vsa okna na južni strani poslovne zgradbe in postavitev centralnega sistema prezračevanja v vseh pisarnah poslovne zgradbe.

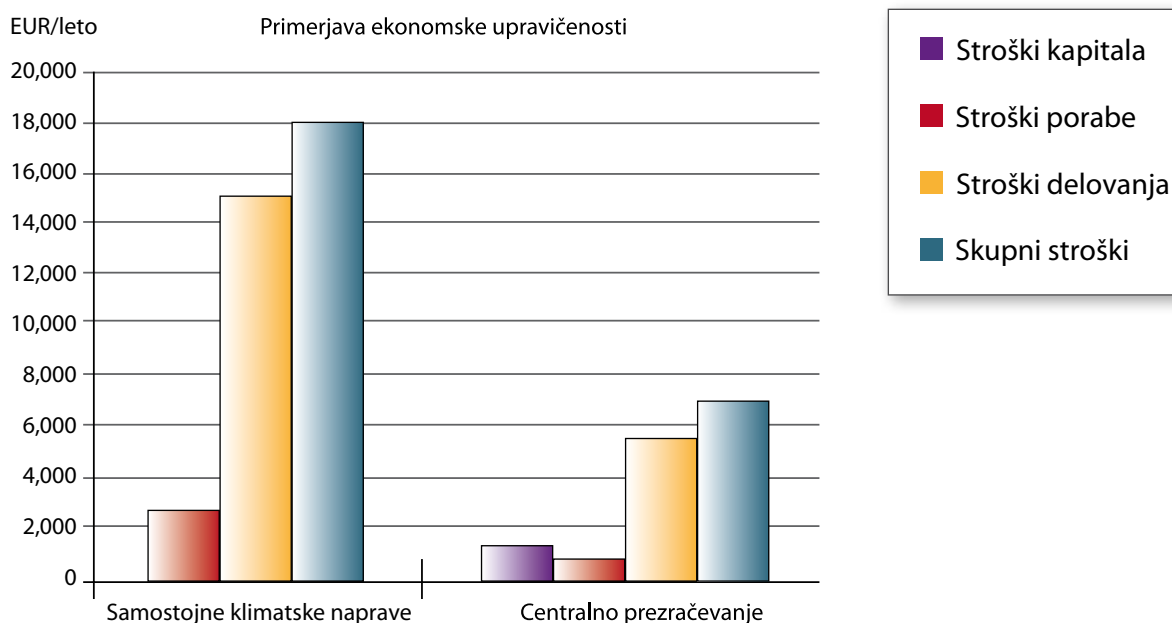
Zagovarjam tako izvedbo sistema prezračevanja, ki bo zagotavljala ustrezno pasivno hlajenje pisarn. To bi bilo možno izvesti z zajemom svežega zraka prek toplotnega izmenjevalnika, ki bi zrak hladil s pomočjo savske vode, ki jo črpamo za hlajenje v našem proizvodnem procesu. Za rezervo v najtoplejših dneh bi lahko v prezračevalni sistem vgradili pet kanalnih klimatskih naprav s skupno hladilno močjo 16 kW, kolikor so znašali v projektni nalogi izračunani pribitki toplote, seveda ob predpostavki, da bomo ustrezno senčili južno stran poslovne zgradbe.

Sistem bi lahko po potrebi nadgradili s toplotno črpalko in prostore na ta način s savsko vodo tudi ogrevali, če bi sedanji vir toplote odpadel.

S predvidenimi rešitvami bi letno prihranili okoli 27 MWh električne energije in prispevali k zmanjšanju izpustov CO₂ za 15 ton na leto, kar sicer ni veliko, ekonomski učinek pa bi bil znaten. Izboljšanje bivalnega ugodja zaposlenih pa je pri vsem le še dodaten plus.

REZULTATI PROJEKTNE NALOGE:

Izračun ekonomske upravičenosti projekta v skladu z metodologijo VDI2067

Vir energije: elektrika in pasivno vodno hlajenje
 Potencial za varčevanje z energijo [kWh/leto]: 27.000
 Potencial za zmanjšanje stroškov [€/leto]: 11.000

Potencial za zmanjšanje emisije CO₂ [t/leto]: 15
 Stroški naložbe [€]: 50.000
 Doba vračanja naložbe: 4 leta

NOVI ZAKON IN PROMOCIJA ZDRAVJA

mag. Mojca TURNŠEK

Pravila odnosov med delavci in delodajalci opredeljujeta dva ključna zakona: Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD) in Zakon o delovnih razmerjih (ZDR). Trenutno še veljavni ZVZD se konec letošnjega leta poslavlja, nadomestil pa ga bo novi ZVZD-1, ki prinaša kar nekaj sprememb. Katere? Večina nas začne prebirati zakon pri zadnjih členih, kjer med kazenskimi določbami najhitreje zasledimo spremembe. Tako se globe za prekrške delodajalca gibljejo med 2.000 in 40.000 evri, za delavca pa med 100 in 1.000 evri. Z dnem, ko začne veljati ZVZD-1, se preneha uporabljati 29 podzakonskih aktov. Še vedno ostaja rdeča nit zakona življenje in zdravje zaposlenih. Novi zakon kot novost prinaša prepoved dela pod vplivom alkohola, drog in drugih substanc, kar smo do sedaj urejali z internimi akti. V ZVZD-1 so določena tako temeljna načela kot obveznosti delodajalca ter pravice in dolžnosti delavcev – vsa ta poglavja so razširjena, saj so v njih določila, ki so jih prej vsebovali podzakonski akti, ki jih novi zakon ukinja. Tako lahko torej povzamemo, da je novi zakon obširnejši od trenutno veljavnega in poskuša celostno zajeti področje varnosti in zdravja pri delu.

»Že naslov zakona kaže na pomembnost vsebine, ki je v tem, da zakon tako področje varnosti kot tudi področje zdravja pri delu obravnava kot enakovredno področje oziroma le kot dva zorna kota v osnovi nedeljivo povezane problematike. S tem potrjuje evropski interdisciplinarni pristop pri obravnavanju vprašanj varnosti in zdravja pri delu s ciljem zagotovitve varnega in zdravega dela.«

mag. Borut Brezovar

NOVI ZAKON O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU (ZVZD-1) (UR. L. RS, ŠT. 43/2011 Z DNE 3. 6. 2011) ZAČNE VELJATI 3. 12. 2011.

Povsem nov izraz, ki ga prvič srečamo v ZVZD-1, je promocija zdravja na delovnem mestu. Zasledimo jo že v 3. členu ZVZD-1, kjer so razloženi pomeni izrazov, uporabljenih v zakonu.

Že v prejšnji številki Utrinkov sem vam napisala nekaj uvodnih misli o promociji zdravja. Tokrat pa si pogledajmo, kako je promocija zdravja na delovnem mestu vpeta v ZVZD-1. Definicija, ki izhaja iz zakona in je zapisana v 3. členu ZVZD-1, je naslednja: **Promocija zdravja na delovnem mestu so sistematične ciljne aktivnosti in ukrepi, ki jih delodajalec izvaja zaradi ohranjanja in krepitev telesnega in duševnega zdravja delavcev.** Nato je v 6. členu določeno, da mora delodajalec načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu. Sledi še 32. člen, ki določa, da mora delodajalec promocijo zdravja na delovnem mestu načrtovati ter zanjo zagotoviti potrebna sredstva, pa tudi način spremljanja njenega izvajanja. Minister, pristojen za zdravje, izda smernice za določitev in pripravo promocije zdravja na delovnem mestu najkasneje do uveljavitve ZVZD-1. Smernice se po obravnavi na Ekonomsko-socialnem svetu objavijo na spletnih straneh ministrstva, pristojnega za zdravje, in ministrstva, pristojnega za delo. Do objave smernic pa si lahko pomagamo z dobro prakso, ki jo je o promociji zdravja na delovnem mestu pripravila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (več na <http://osha.europa.eu/sl/>).

TABELA: PRIMERJAVA 3. ČLENA ZVZD (STARI ZAKON) IN ZVZD-1 (NOVI ZAKON)

ZAP. ŠT.	ZVZD	ZAP. ŠT.	ZVZD-1
1.	delavec	1.	delavec
2.	delodajalec	2.	delodajalec
3.	delovno mesto	3.	nezgoda pri delu
4.	delovno okolje	4.	nevarni pojav
5.	sredstvo za delo	5.	delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu
6.	delovna oprema	6.	preventivni ukrep
7.	nevarna snov	7.	delovni proces
8.	izjava o varnosti	8.	sredstvo za delo
9.	strokovni delavec	9.	promocija zdravja na delovnem mestu
10.	pooblaščen zdravnik	10.	strokovni delavec
		11.	zunanja strokovna služba
		12.	izvajalec medicine dela

Spodbujanje zdravja na delovnem mestu pomeni več kot zgolj spoštovanje zakonskih zahtev o zdravju in varnosti, pomeni tudi, da delodajalci svojim zaposlenim dejavno pomagajo izboljšati splošno zdravje in dobro počutje. V tem procesu je bistvenega pomena udejstvovanje zaposlenih in upoštevanje njihovih potreb in mnenj o tem, kako organizirati delo in delovno okolje.

SPODBUJANJE ZDRAVJA NA DELOVNEM MESTU

Spodbujanje zdravja na delovnem mestu so skupna prizadevanja delodajalcev, delavcev in družbe za izboljšanje zdravja in dobrega počutja ljudi pri njihovem delu. To je možno doseči z: izboljšanjem organizacije dela in delovnega okolja, povečanjem udeležbe delavcev v celotnem postopku spodbujanja zdravja na delovnem mestu, omogočanjem zdravih odločitev ter spodbujanjem osebnostnega razvoja.

vir: <http://osha.europa.eu/sl/topics/whp>

Če se delavci počutijo bolje in bolj zdravo, ima spodbujanje zdravja na delovnem mestu številne pozitivne posledice, kot so manjša fluktuacija zaposlenih in manj odsotnosti z dela, večja motiviranost in boljša produktivnost, pa tudi boljša podoba delodajalca kot pozitivne in skrbne organizacije.

Vse to se sliši, pardon, bere zelo spodbudno, da pa ne ostane le mrtva črka na papirju, je potrebno v samo analizo obstoječega stanja in nadaljnje načrtovanje aktivnosti vložiti veliko truda. To pa ne pomeni, da mora za vse poskrbeti le promotor zdravja ali le delodajalec, pač pa je potrebno oblikovati skupino, ki ima znanje, moč odločanja in sprejemanja odločitev ter možnost izvajanja predvidenih ukrepov. Največkrat je odločilnega pomena pravilen pristop na samem začetku uvajanja promocije zdravja na delovnem mestu. Vsaka novost, pa čeprav vemo, da prinaša pozitivne rezultate, je navsezadnje le novost in pomeni poseganje v že znano, ustaljeno rutino zaposlenih, kar pa večina ne vidi prav rada in tako se lahko pojavi nepotreben odpor. Zato je izrednega pomena, da so v skupino za promocijo zdravja vključeni zaposleni, ki dobro poznajo klimo v podjetju, odnose med zaposlenimi, hierarhijo in nenazadnje vsa nepisana pravila, ki pri uvajanju novitet mnogokrat odločilno vplivajo na to, na katero stran se bo nagnil jeziček na tehtnici. Ali bodo zaposleni noviteto sprejeli kot nekaj dobrega ali pa jo bodo zavrgli kot nekaj nepotrebne in nesmiselnega, je odvisno tudi od zadostnega sprotnega informiranja in hitrih povratnih informacij, še najbolj pa vsakogar prepriča rezultat. Prav zato je potrebno pri analizi dosegljivih podatkov upoštevati tudi časovno postavko. Torej, kaj uvesti, da se bo hitro videl pozitiven učinek. Delodajalca seveda zanima še ena pomembna zadeva: koliko financ več bo za to potrebno vnesti v plan.

Upoštevati je potrebno tudi naslednje dejstvo: pri promociji zdravja na delovnem mestu so nam na voljo številčni podatki, ki opisujejo negativno zdravje (bolniški stalež, poškodbe, resnost, frekvenca). Vsi ti statični podatki niso zadostni, so pa dobro izhodišče za realno postavljanje ciljev. Pri samem načrtovanju aktivnosti pa moramo biti zelo pozorni, da upoštevamo celo paleto različnih podatkov (oceno tveganja, izvedene meritve, ...) in znanje ter izkušnje delavcev, ki so jih pridobili s prakso v posameznem delovnem procesu. Šele nato se odločimo za konkreten cilj, ki ga želimo doseči, rok, v katerem je to realno možno izpeljati ter za posameznike, ki bodo to vodili. Seveda je potem obvezno aktivno spremljanje in usmerjanje aktivnosti, spremljanje rezultatov in obveščanje zaposlenih o poteku ter dosežkih. To je izredno pomembno, kajti le prava povratna informacija pomeni nadaljnje uspešno delo.

Tudi pri promociji zdravja na delovnem mestu se vrtimo v P-D-C-A krogu (plan-do-check-act), ki ga poznamo že iz vseh treh sistemov, ki so uveljavljeni v TET: ISO 9001, ISO 14001 in BS OHSAS 18001. Vse to pa z namenom nenehnega izboljševanja v tem kontekstu, zdravja delavcev na delovnih mestih ter pogojev dela v delovnem okolju. Delovno okolje namreč vpliva na zdravje zaposlenih in je eno pomembnejših življenjskih okolij, saj v njem preživimo tretjino svojega življenja. Delovno okolje lahko povzroča in ohranja bolezen, lahko pa ohranja in spodbuja zdravje. Ker je promocija zdravja na delovnem mestu opredeljena kot skupen trud delodajalcev in delavcev, to pomeni, da samo skupaj lahko dosegamo cilj, ki je izboljšanje zdravja, psihofizičnega dobrega počutja in kvalitete življenja v delovnih okoljih.

Pregled odžlindrnika

POKOJNINSKI NAČRT

DECEMBRA BO MINILO 10 LET, ODKAR JE TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE S KAPITALSKO DRUŽBO SKLENILA POGODBO O FINANCIRANJU POKOJNINSKEGA NAČRTA PN1 K IN PRIČELA Z VPLAČEVANJEM PREMIJ PROSTOVOLJNEGA KOLEKTIVNEGA DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA V KAPITALSKI VZAJEMNI POKOJNINSKI SKLAD (KVPS) ZA SVOJE ZAPOSLENE.

Pomembno odločitev o namenskem varčevanju, ki vam bo omogočilo lepšo starost, pa ste sprejeli tudi sami. Večina zaposlenih si tako, poleg varčevanja v kolektivnem pokojninskem zavarovanju, tudi sama vplačuje individualne premije na svoje račune. Višina premije, ki jo družba nakazuje na posameznikov osebni kapitalski račun, je odvisna od starosti zaposlene/ga in od njene/njegove pripravljenosti do sofinanciranja premij. Povprečne višine mesečnih premij na člana so relativno visoke, cca. dvakrat višje od povprečja v Sloveniji.

Rezultat zgodnje vključitve v sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja in relativno visokih premij je razmeroma visoka povprečna vrednost zbranih sredstev na člana in znaša 11.500 EUR. Informacijo o stanju sredstev na računu prejmejo člani sklada KVPS vsako leto v začetku meseca februarja in sicer s Potrdilom o številu enot premoženja. V Potrdilu je poleg ostalih podatkov objavljena tudi dejanska in zajamčena vrednost sredstev člana/članice KVPS na dan 31. 12. preteklega leta.

IZPLAČILA SREDSTEV

Decembra leta 2011 boste delavci pridobili pravico do dodatne pokojnine (redno prenehanje) ali do izplačila v enkratnem znesku (izredno prenehanje), saj bo minilo deset let, odkar je družba TET, d. o. o. s Kapitalsko družbo podpisala pogodbo o financiranju pokojninskega načrta PN1 K.

REDNO PRENEHANJE ZAVAROVANJA

Ob rednem prenehanju zavarovanja pridobite pravico do dodatne starostne pokojnine. Za redno prenehanje zavarovanja morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji: starost 58 let, uveljavitev pravice do pokojnine po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju in vključenost v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje najmanj 120 mesecev. Član Sklada KVPS, ki je pridobil pravico do dodatne starostne pokojnine, to uveljavi tako, da izpolni in nam pošlje zahtevo za uveljavitev dodatne starostne pokojnine, Zahtevek člana sklada za uveljavitev pravice do dodatne starostne pokojnine, ki ga najdete na naši spletni strani <http://www.kapitalska-druzba.si/posamezniki/kvps/obrazci>. Za informacije o vrstah rent vas pro-

simo, da nas pokličete na našo telefonsko številko 080 23 45 oz. pošljete elektronsko sporočilo na info.kvps@kapitalska-druzba.si.

IZREDNO PRENEHANJE ZAVAROVANJA

Če je bil član sklada v kolektivno zavarovanje po pokojninskem načrtu vključen vsaj 120 mesecev in želi izplačilo odkupne vrednosti sredstev v enkratnem znesku (izredno prenehanje zavarovanja), mora izstopiti iz sklada in podati zahtevek za izplačilo pokojninskih sredstev. Za izplačilo v enkratnem znesku je treba izpolniti obrazec Izjava o izstopu iz PN1 K in zahtevek za izplačilo, ki ga najdete na naši spletni strani <http://www.kapitalska-druzba.si/posamezniki/kvps/obrazci>. Izplačilo v enkratnem znesku je neugodno, saj se odkupna vrednost že ob izplačilu zmanjša za 26 % (1 % izstopnih stroškov in 25 % akontacije dohodnine). Po dokončnem obračunu dohodnine, ki ga opravi Davčna uprava RS in pri tem upošteva tudi že vplačano akontacijo dohodnine za vse prejemke v letu izplačila, pa bo skupna obdavčitev izplačila v mnogih primerih celo presežala 40 % obdavčitve odkupne vrednosti sredstev. Če razmišljate o dvigu pokojninskih sredstev v enkratnem znesku, vam priporočamo, da si na naši spletni strani http://www.kapitalska-druzba.si/posamezniki/kvps/informativni_izracun_izrednega_prenehanja naredite informativni izračun obdavčitve. Dvig sredstev v enkratnem znesku (izredno prenehanje zavarovanja) je v primerjavi z izplačilom v obliki dodatne pokojnine – rente (redno prenehanje zavarovanja) davčno bistveno manj ugoden, zato vam svetujemo, da sredstev pred upokojitvijo, če resnično ni potrebno, ne dvigujete.

AKTUALNA VPRAŠANJA ČLANOV SKLADA KVPS PO PRETEKU 120 MESECEV OD SKLENITVE ZAVAROVANJA

1. Po preteku 120 mesecev od sklenitve zavarovanja želim, da se vplačevanje premij nadaljuje na enak način. Ali moram po preteku 120 mesecev kar koli storiti?

Ne. Storiti vam ni treba prav nič. Delodajalec vam bo še naprej plačeval premije dodatnega pokojninskega zavarovanja na vaš osebni kapitalski račun v sklad KVPS tako kot doslej.

2. Kakšni so stroški oziroma obdavčitev izplačila ob izrednem prenehanju zavarovanja?

Izplačilo »pokojninskih« sredstev v enkratnem znesku je z vidika davčne obremenitve izrazito neugodno, saj bo izplačilo obremenjeno z akontacijo dohodnine (25 %), izrednimi izstopnimi stroški (1 %) in poračunom dohodnine (do 16 %).

Primer: Oseba z mesečno bruto plačo 2.400 evrov, ki se odloči za dvig in ima na računu 11.500 evrov, bi plačala 115 evrov izrednih izstopnih stroškov, 2.846 evrov akontacije dohodnine in 1.821 evrov doplačila dohodnine. Od 11.500 evrov bi prejela le dobrih 58 % tega zneska oziroma 6.717 evrov. Svoj izračun obdavčitve si lahko naredite na spletni strani http://www.kapitalska-druzba.si/posamezniki/kvps/informativni_izracun_izrednega_prenehanja.

3. Ali so poleg izrednih izstopnih stroškov in dohodnine še kakšne druge neugodne posledice izplačila ob izrednem prenehanju zavarovanja?

Da. Z dvigom sredstev bo vaš letni dohodek višji, zaradi česar lahko izgubite pravico do različnih socialnih transferjev: do socialne pomoči, otroškega dodatka, štipendije, zviša se vam lahko znesek plačila za vrtec ipd.

4. Ali se pri rednem prenehanju zavarovanja obračunajo tudi izstopni stroški in na kakšen način je obdavčena dodatna pokojnina – renta?

Ob rednem prenehanju zavarovanja ni izstopnih stroškov. V skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (Ur. l. RS št. 106/2010) bo obdavčenih le 50 % dodatne pokojnine – rente, ki se izplača iz privarčevanih sredstev dodatnega pokojninskega zavarovanja.

5. Kakšno vrsto dodatne pokojnine – rente lahko izberem ob rednem prenehanju zavarovanja in kje? Rento lahko izberete pri katerem koli ponudniku na trgu.

6. Ali se lahko kadar koli po preteku 120 mesecev od sklenitve zavarovanja odločim za izredno prenehanje zavarovanja in zahtevam izplačilo sredstev v enkratnem znesku?

Da. Za izplačilo se lahko odločite kadar koli po preteku 120 mesecev od sklenitve zavarovanja.

7. Ali so sredstva na mojem osebni kapitalskem računu predmet dedovanja?

Da.

8. Ali mi bo v primeru izrednega prenehanja zavarovanja in predčasnega dviga sredstev delodajalec omogočil ponovno vključitev v dodatno pokojninsko zavarovanje in pod kakšnimi pogoji?

Da. V skladu z Aneksom št. 2 k Pogodbi o oblikovanju pokojninskega načrta prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja bo družba delavcem, ki bodo izredno prekinili zavarovanje in dvignili privarčevana sredstva v skladu s 358. Členom ZPIZ-1, naslednji mesec po izredni prekinitvi zavarovanja ponovno omogočila vključitev v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje pod pogoji, ki so veljali na dan podpisa Pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja z dne 28. 11. 2001.

SKLEP

Smisel prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja je pridobitev pravice do pokojninske rente, ki bo le polovično obdavčena in vam bo poleg starostne pokojnine zagotavljala dostojno starost. S predčasnim dvigom bo vaš dohodek po upokojitvi nižji.

Naši svetovalci so vam z veseljem na voljo prek brezplačne telefonske številke 080 23 45 vsak delavnik med 8. in 16. uro ali osebno v poslovalnici na Dunajski cesti 119 v Ljubljani. Pošljete nam lahko tudi E-pošto na info.kvps@kapitalska-druzba.si. Vabimo vas tudi, da obiščete našo spletno stran www.kapitalska-druzba.si, kjer boste našli zanimive vsebine in novice glede dodatnega pokojninskega zavarovanja.

DOLGIH (KRATKIH) 40 LET

Bojana PIRKOVIČ ZAJC

ŠTIRIDESET LET NI MALO, ČLOVEK V TEM ČASU DOZORI, MARIKAJ DOŽIVI IN V TEH LETIH JE NAJDOVZETNEJŠI ZA NOVE IZZIVE, JE BILO ZAPISANO V UVODNIKU DECEMBRSKE ŠTEVILKE LETA 2007, KO JE BIL GOST UTRINKOV JANI BALOG. TAKRAT NI BILO GOVORA O JANIJEVI ŠTIRIDESETLETNICI, AMPAK O ŠTIRIDESETIH LETIH OBRATOVANJA TET, KJER JE JANI ZAPOSLEN ŽE OD LETA 1971 IN JE LETOS IZPOLNIL ŠTIRIDESET LET DELOVNE DOBE. ZLOMKA, SPET ŠTIRIDESET LET. ZAGOTOVO JE TO RAZLOG, DA JANIJU ČESTITAMO. JE EDINI, KI JE PREŽIVEL DEL NAJLEPŠIH ŠTIRIDESETIH LET ŽIVLJENJA TUDI ZNOTRAJ ZIDOV ELEKTRARNE. IN KOT KAŽE, BO TAKO TUDI OSTALO.

Dovoli, da ti čestitamo in te povprašamo o tem, kako nas vidiš ti. Smo drugačni od »elektrarnarjev« pred tridesetimi leti?

Ja, res že štirideset let delam v termoelektrarni. Verjetno smo tudi zaposleni drugačni od tistih, ki so bili zaposleni na začetku. Ljudje se hočeš nočeš prilagajamo razmeram v okolju. Ker se razmere spreminjajo, se spreminjamo tudi mi. Seveda so bili tudi odnosi med zaposlenimi drugačni. A delo je bilo potrebno vedno opraviti kvalitetno. Tako kot tudi sedaj. Pa mlajši smo bili, neobremenjeni.

Čeprav je elektrarna ostala v osnovi takšna, kot je bila, pa je bil zgrajen nov dimnik, pa deponija premoga, ki je bila prej na brežini nad železnico. Samovžigi so bili vsakdanja stvar. Naključni mimoidoči so bili zgroženi, ko so videli črno dolino, premog, uničene rastline in črno Savo, ki je tekla po dolini. Danes je okolica zelena, tudi urejena, vidiš dno savske struge.

Zagotovo so se ti v elektrarni utrnili lepi in manj lepi časi, ki so ti ostali v lepem spominu. Česa se najraje spomniš?

V štiridesetih letih se zgodi ogromno stvari, dogodkov, ki jih nikoli ne pozabiš. Seveda je nekaj tistih mladostniških, skoraj pobalinskih. Nikoli pa zagotovo ne bom pozabil stare menze in tistih obrokov, pa izletov in iger.

Manj lepi spomini pa so povezani z nezgodami, ki so se pri delu zgodile. Jih ni bilo veliko, a vseeno vsaka trajno ostane v spominu. Ne lepem. Enkrat se je odprl parovod in je bila cela kotlovnica in

strojnica v megli. Na noben način nismo našli strojnika napajalnih črpalk. Kamen se mi je odvalil je od srca, ko sem izvedel, da je prostor zapustil že prej.

Vsi te kličejo Gusar. Zakaj tako?

Že od nekdaj sem Gusar. Iz osnovne šole. Mislim, da sem bil najprej Goslar, pa se je to preoblikovalo v Gusarja. Me ne moti, da me sodelavci kličejo tako. Janijev pa Janezov je veliko. Gusar pa sem vendarle samo jaz.

Rekel si, da ostajaš zvest izmenskemu delu, čeprav je takšno delo obremenjujoče. Pa je verjetno tudi zanimivo. Zaupaj nam kakšen njegov poseben »žmah«.

Seveda je izmensko delo obremenjujoče. Kljub temu, da lahko planiraš izmene vnaprej, je druge obveznosti včasih težko uskladiti. Predvsem v času, ko si ustvarjaš družino, imaš majhne otroke. Vendar se izmenskega dela privadiš. Je pa tudi zanimivo, ko prosti čas lahko porazdeliš po svoje, ne glede na nedelje, praznike ... Ko delam popoldan, zjutraj spim dalj časa. Če pa imam ponoči, lahko potem cel dan preživim tako, kot sam hočem. Delam, hodim naokoli ali preprosto spim.

V teh štiridesetih letih so nekateri sodelavci odhajali v pokoj, se zaposlili v drugih podjetjih. Ti pa si se kalil in nabiral dragocena znanja o kotlu, turbini ... Znanje je bogastvo, ki ti ga nobena vojska ne more vzeti. Ga prenašaš sodelavcem, se zavedajo pomembnosti tega?

Ja, trudim se, da sodelavcem povem vse, kar vem. Nikoli nisem odobral, da ljudje lastnih izkušenj ne delijo s sodelavci. Prepričan sem, da je lahko izmena uspešnejša, če imajo vsi delavci znanja, ki so potrebna za nemoten potek dela. Več znanja imaš, več ga lahko posreduješ in skupina tako doseže boljše rezultate. Tudi možnost napak je zato manjša.

Ko sem prvič opravljal strokovni izpit v elektrarni, moj odgovor na zastavljeno vprašanje izpitne komisije ni bil natančen. Franc Vaukan, ki je bil takrat obratovodja, mi je rekel, da se štomar v elektrarni ne sme nikoli zmotiti. Seveda izpita nisem naredil, njegove besede pa še danes držijo. Zmotiti se je človeško, a je to dosti manj verjetno, če delavec svoje delo pozna in ga obvlada. Zato mislim, da je še vedno premalo posredovanja izkušenj med starejšimi in mlajšimi sodelavci. Stanje se je sicer nekoliko izboljšalo. Prisotnost nekaterih bivših sodelavcev pa je občasno še vedno potrebna, da delo nemoteno poteka.

Bil si in si ponovno tudi član nadzornega sveta TET, ki zastopa interese delavcev. Odločitev o obstoju in razvoju elektrarne pa kar ni in ni sprejeta. Kaj meniš o tem?

Veliko projektov je bilo že narejenih in tudi predstavljenih lastnikom. Odločitev o nadaljevanju proizvodnje električne energije v TET je čisto politična odločitev države. Žal predolgo ni sprejeta. Bojim se, da ne bo prepozno. Če se elektrarna zapre, bo zaprta tudi ostala. Tako je bilo tudi s staro elektrarno. Najprej je bila topla rezerva, potem hladna rezerva, potem pa je prenehala obratovati. Upam, da ne bo tako tudi tokrat. Celo Zasavje bi bilo zaradi tega socialno in razvojno zelo prizadeto. Če v Trbovljah ne bo novih delovnih mest, obstoječa pa se bodo ukinjala, ne bo razvoja, kulture, športa. Kaj nam potem sploh še ostane?

Kot član nadzornega sveta bom storil vse, kar bo v moji moči, da se izpolnijo pogoji za nadaljevanje proizvodnje. Da se obnovi kotel in se vgradijo naprave, ki bodo zagotavljale obratovanje po letu 2015. Upam, da bodo tako ravnali tudi drugi, ki lahko vplivajo na pozitivno odločitev. Sem pa prepričan, da samo izgradnja elektrarn na srednji Savi ne more nadomestiti današnje proizvodnje elektrike v Trbovljah. Po mojih informacijah priprave na izgradnjo, projektiranje elektrarn že potekajo izven Zasavja. V Zasavju bomo imeli od tega zelo malo koristi.

Pravijo, da se po jutru dan pozna. Verjamem, da se bo tudi za zasavsko energetiko naredilo po dolgem mraku lepo in prijazno jutro. In kakšna so tvoja jutra, Jani?

Vedno prekratka. Kot sem že povedal, so odvisna tudi od izmenkega dela. Če delam ponoči, jutra prespim. Včasih jih preživim s prijatelji ob kavici. Prišel pa sem kolesariti in verjetno bom kakšno jutro preživel tudi na kolesu.

| Vse dobro ti želimo in še veliko uspehov.

KOLLYJEV KOTIČEK

**Napisati nekaj ni tako težko,
kot prebirati je tistemu,
komur je namenjeno.
Prebirati nekomu nekaj
o njemu govorečega
beročemu je včasih v veselje,
kadar piše o beročega grehu,
v sevdah ga popelje.
Govoriti z nekom o nečem,
kar boli, ugaja,
marsikdo ob tem doživlja,
kar bi z žensko moral,
se ob tem naslaja.
Kazati na nekoga s tistim,
ki po nosu vrta,
blazno je pomembno,
ko na njega kdo bo
v vsebino robca na prstu kazal,
vzel bo kar preveč osebno.
Biti sam svoj pometič pred pragom
ni nam prirojeno,
malo naj se vsak potrudi,
morda bo šlo vseeno.**

KULTURNA JESEN

mag. Zoran POZNIČ, akad. kipar

Letos Delavski dom Trbovlje praznuje 55 let svojega delovanja, zato bomo to jesen pripravili pester kulturni program, ki bo, upamo, zadovoljil vse okuse.

Opazen je izreden porast obiskovalcev naših razstav in prireditev od drugod, tako iz domovine in presenetljivo tudi iz tujine. Očitno naš napor in naše delo začenjata rojevati prve sadove. Mogoče pogrešamo še več domačih, zasavskih obiskovalcev.

Nekateri izmed naših velikih projektov, npr. fakulteta za Računalništvo in nove medije v Trbovljah in Art center Kum, trenutno stojijo zaradi očitne nezmožnosti sprejemanja kakršne koli odločitve in posledično odgovornosti na državni ravni. Z naše strani je vse pripravljeno, čakamo samo še na podpise državnih uradnikov.

Projekt Trbovlje Novomedijsko mesto, Art Center Kum, mednarodni festival novomedijske umetnosti Speculum Artium, mednarodni festival videa Digital Bigscreen in še veliko drugih programov s področja ne samo vizualne kulture vpisujejo našo ustanovo in mesto nazaj na zemljevid relevantnih prirediteljev in producentov s področja kulture.

Delavski dom Trbovlje je v sodelovanju z Zasavskim muzejem Trbovlje v letošnjem septembru do vključno 9. oktobra gostitelj Majskega salona Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLU). V teh težkih časih želimo Trbovlje ponovno vzpostaviti kot kulturno središče ne samo regijskega ampak tudi nacionalnega pomena.

Majski salon 2011 ZDSLU je vsekakor kulturni dogodek prestižnega značaja. Več kot 130 avtoric in avtorjev, ki sodelujejo na razstavi, predstavlja presek trenutnega stanja na vizualnem

področju v Sloveniji in kaže na raznovrstnost iskanj slovenskih vizualnih umetnikov na začetku digitalne dobe. Vsem, ki imate možnost obiskati naš javni zavod v jesenskih mesecih, toplo priporočamo ne samo razstave Majskega salona, ampak številni nabor vseh drugih prireditev v DDT.

KULTURNE PRIREDITVE V NAŠIH DOLINAH

Poleg vsakodnevnega kino programa v kulturnih ustanovah bo 29. septembra v Delavskem domu Trbovlje ponovitev muzikala NUNE POJEJO. Začenja se pester lutkovni program za otroke ter redni galerijski program, ki se je začel s pregledno razstavo članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov, Majski salon 2012.

Vse tri občine pričenjajo abonmajsko sezono s komedijami in sicer v Hrastniku s predstavo Gregorja Fona PES, PIZDA IN PEDER, drama s komičnimi vložki, Mestno gledališče Ljubljana; v Zagorju s predstavo Vinka Möderndorferja Nežka se moži, Drama Ljubljana; v Delavskem domu Trbovlje s predstavo Jeana Anouilha ORKESTER, Drama Ljubljana; v Domu Svobode Trbovlje s komedijo VSE ZASTONJ, VSE ZASTONJ, Mestno gledališče Ljubljana.

- **KULTURNO REKREACIJSKI CENTER HRASTNIK**
<http://krc-hrastnik.si/>
- **DELAVSKI DOM ZAGORJE**
<http://www.kulturnidom-zagorje.si/kcdd.htm>
- **DELAVSKI DOM TRBOVLJE**
<http://www.dd-trbovlje.si/>

NA MEJI MED SLOVENIJO IN AVSTRIJO

Dušan ROTAR

Tokrat z vremenom nismo imeli sreče. Od doma smo krenili v turobno oblačno jutro z nizko oblačnostjo, v smeri našega cilja pa se je oblačnost še stopnjevala. Na počivališču avtoceste Torovo, kjer smo si privoščili jutranjo kavo, ura je bila nekaj čez sedmo, v smeri našega cilja Kofce, Veliki vrh in Veliko Kladivo, se je vreme še bolj kisalo, vrhovi gora so bili prekrti s temnimi, grozečimi oblaki. Malce sem podvomil o uspešnosti pohoda, toda želja nas je gnala naprej. V Tržiču smo pobrali še dva zagrizena pohodnika, Mojco in Marjana, ter se zapeljali v Dovžanovo sotesko. Po vijugasti cesti, tik ob reki Tržiški Bistrici, smo se pripeljali do Jelendola, kjer je asfalt zamenjala ozka in vijugasta makadamska cesta, ki se je strmo vzpenjala. Pripeljali smo se na planino Pungart. Avto s pogonom na štiri kolesa prav pride, saj je bila cesta v zelo slabem stanju. Parkirali smo na planini Šija ob planinskem zavetišču, kjer smo od prijaznega oskrbnika dobili dobrodošle informacije o poti in vremenu, ki se je čedalje bolj kisalo, nizki sivi oblaki so nam zastirali pogled na naš cilj.

Desno od koč, gledano v smeri Velikega Kladiva, smo jo mahnilni na lepo uhojeno nemarkirano pot, speljano v rahlem vzponu med ruševjem. To bom nekako zmožel, sem si mislil, kajti kondicijsko sem bil povsem nepripravljen. Tudi hoja po pašniku, kjer se je nekje v megli slišalo zamolklo mukanje krav, je bila ravno pravšnja za ogrevanje. Potem pa vzpon, skoraj direktno na goro, z manjšimi odseki cikcak poti. Dihanje je postalo hitrejše in bolj polno, treba bo počivati. Kmalu sem pridobil nekaj metrov zaostanka, kar so moji pohodniški prijatelji hitro opazili in me postavili na čelo naše male kolone.

Pot se je še vedno vzpenjala med meglice in hladen veter je čedalje bolj pihal. Postalo je zelo hladno in od naporne hoje smo bili kljub mrazu vsi preznojeni in po uri in pol smo prišli na sedlo, kjer se je bilo potrebno odločit, ali gremo na Veliko Kladivo ali naprej proti Velikemu vrhu. Odločili smo se, da gremo zaradi slabega vremena, vetra, mraza in megle proti Velikemu vrhu. Pot smo nadaljevali po grebenu med Velikim Kladivom in Velikim vrhom. Pred dvema letoma sem opravil to turo. Škoda, razgledi ob lepem vremenu bi bili prečudoviti, prelepe nianse zelenja, nizkega ruševja, pašnikov in gozdov, cvetočih rastlin v kombinaciji sivo belih skal, s prečudovito, pred milijoni let ustvarjeno srednjesavsko ravnico, desno od nas globoki skalni previsi in navpične stene avstrijskih Karavank. Žal nam ta dan lep razgled ni bil namenjen.

Po dobri uri hoje smo sestopili z grebena in jo mahnilni proti koči na planini Kofce. Tudi Velikega vrha nismo osvojili zaradi že tolikokrat omenjenega slabega vremena.

Navkljub vsemu smo se ta dan imeli lepo, spoznali smo gore v drugačni, bolj surovi luči, pridobili nekaj novih izkušenj, si popestrili dan z drugačnostjo vsakdana, ter drugačen dan shranili v trajnostni spomin.

VZPON NA TRIGLAV

Alan POVŠE

Poklicni gasilci TET moramo biti vedno v dobri formi, zato smo se štirje fantje dogovorili, da preverimo našo kondicijo. Po kratkem premisleku smo se odločili: osvojili bomo najvišji vrh Slovenije – gremo na Triglav. Rečeno, storjeno. V zgodnjih jutranjih urah smo se iz Zasavja podali na Gorenjsko. Pot nas je vodila preko doline Krme in mimo planinskega doma Planika na sam vrh Triglava, ki s svojimi 2864 m ponosno gleda preko vseh sosednjih gora. Vrh smo dosegli že ob enajsti uri. Ob čudovitem vremenu smo si delili užitke ob dosegu našega cilja z drugimi planinci, tudi »krst« z vrvo ni manjkal, nato pa smo še isti dan sestopili v dolino. Zadovoljni in prijetno utrujeni smo se vrnili domov. Upam, da bodo takšni kondicijski podvigi postali stalnica v naši službi.

PLAVALNI KLUB RUDAR

Darko RAUŠL

ZAMETKI TRBOVELJSKEGA PLAVANJA SEGAJO V LETO 1928, KO SE JE PRIČELO PLAVATI V MALEM BAZENČKUV MESTNI „KOPALNICI“ – V STAVBI, KI JE DANES DEL TRBOVELJSKEGA LETNEGA KOPALIŠČA.

Podatkov o točni ustanovitvi plavalnega kluba ni, nekako pa največ indicov kaže na to, da so plavalni zanesenjaki Plavalni klub Rudar Trbovlje ustanovili daljnega leta 1935. Tako je Plavalni klub najstarejše še delujoče športno društvo v Trbovljah. Sokolskega republiškega tekmovanja so se člani kluba prvič udeležili leta 1938. Po drugi svetovni vojni, leta 1946, je klub štel kar 850 članov.

Leta 1972 je bil v Cementarni zgrajen 25metrski zimski bazen, kar je trboveljskemu klubu omogočilo kvalitetno treniranje tudi pozimi. To se je seveda poznalo tudi na doseženih rezultatih, saj so člani kluba v sredini 80ih let prejšnjega stoletja uspeli sestaviti ekipo, ki je sodila med osem najboljših klubov v bivši Jugoslaviji – ob bok tekmovalcem iz Zagreba, Beograda, Splita, Ljubljane, Kranja ... Seveda to ne bi bilo mogoče brez odličnih posameznikov, ki so se kot reprezentanti Jugoslavije udeleževali evropskih, mediteranskih in balkanskih prvenstev, mednarodnih iger Alpe Adria, kjer niso bili le aktivni udeleženci, ampak so dosegali izjemne rezultate. Preko 200 naslovov prvakov Jugoslavije v različnih kategorijah posameznih članov našega kluba je številka, ki zbuja spoštovanje.

Po osamosvojitvi Slovenije so trboveljski posamezniki vedno krojili vrh slovenskega plavanja in mlado državo uspešno zastopali na mednarodnih tekmovanjih. Vse do 2005 je klub z različnimi dodanimi imeni sponzorjev nosil prvotno ime – Rudar Trbovlje. V zahvalo za zagotavljanje osnovnega delovnega sredstva – bazena – se je takrat klub preimenoval v Plavalni klub Lafarge cement Trbovlje.

V letu 2007 pa kljub velikim uspehom trboveljskih plavalcev – Tjaša Vozel postane absolutna državna prvakinja na 50, 100 in 200 prsno, Jan Burgar štirikratni državni prvak v kategoriji dečkov ter Alen Firšt, Rok Leskovec, Primož Podbregar dobitniki medalj v kategoriji kadetov in mladincev za osvojena druga oziroma tretja mesta – sprejme Cementarna Lafarge odločitev, da potrebna obnova bazena ne bo izvedla. Tako plavalci praktično čez noč ostanejo brez domačega bazena, kar pa je bolj zaskrbljujoče, trboveljski šolarji ostanejo brez prepotrebne bazena za učenje plavanja, za izvedbe tečajev in športnih dni! Za premostitev težav, ki naj bi trajale le kakšno leto ali dve do »izgradnje novega zimskega bazena«, je Cementarna namenjala znatna

sredstva za izvedbo treningov v Celju, kjer je bil najbližji primeren bazen za trening tekmovalnih selekcij. Vendar je z oddaljenostjo Celja in posledično preveliko odsotnostjo od doma upadla tudi volja najboljšim in perspektivnim plavalcem. Tako so morali odlični bazen v Golovcu zamenjati s hrastniškim, kjer so mlajše selekcije trenirale od 14. do 16. ure, starejši, najboljši plavalci pa so odhajali na »NOH-ŠIHT« od 21. do 23. ure !? Posledica tega je tudi zamenjava kluba naše najboljše plavalke Tjaše Vozel, ki odide v ljubljansko Ilirijo, ter padec volje in rezultatov pri plavalcih, saj jim je ob vseh obveznostih, ki jim jih je prinesla srednja šola, začelo zmanjkovati časa za učenje in primeren počitek. Najpomembnejše pa je, da vsi osnovnošolci, ki so bili v preteklosti selekcionirani na tečajih plavanja, ostanejo brez letih in klub posledično brez najboljših potencialnih plavalcev.

Vendar se v klubu ne predajo. Začnejo izvajati šole in tečaje plavanja v Domu Franca Salamona, prepričajo pa tudi šolo Tončke Čeč in OŠ Trbovlje, da izvedejo testiranja in tečaje na letnem bazenu. Tako pridobijo naslednje generacije perspektivnih plavalcev (trenutno je v klubu 50 plavalcev), ki bodo v prihodnosti, seveda ob ustreznih pogojih za vadbo, krojili slovensko plavanje.

Ne moremo in ne smemo pa mimo zadnjih uspehov, ki so v takšnih pogojih, ki jih imajo, dobesedno prigarani. Namreč, imamo državnega prvaka v kategoriji dečkov! Nejc Kos je osvojil prvo mesto na 1500 m prosto, ter bil še štirikrat v finalu, v mlajšem letniku pri deklicah pa je Klara Volaj osvojila tri prva mesta na 100, 200 in 400 prosto. Finalisti pa so bili tudi Živa Brglez, Karin Stražar in Karmen Kovač.

Ob vseh teh uspehih, ki, verjamemo, niso labodji spev, se zahvaljujemo vsem, ki so kakorkoli, s finančno, materialno ali logistično podporo pomagali, da nismo potonili. Glede na vse zapisano in v upanju na boljši jutri tudi z vašo podporo živimo od obljub, ki so bile izrečene: »Zimski bazen bo zgrajen!« IN UPANJE UMIRA ZADNJE!

Lučkin memorial

FOTONATEČAJ

Vesna STRGARŠEK

**ZMAGOVALNA
FOTOGRAFIJA**

Smisel vašega življenja v dopustniških dneh očitno ni bilo le ležanje na plaži, saj smo na objavljen foto natečaj prejeli veliko število izvrstnih fotografij. Nekatero od njih objavljamo v našem glasilu in jih postavljamo na ogled vsem bralcem.

Avtorica najbolj izvirne fotografije sončnega vzhoda je Vesna Strgaršek. Iskreno čestitamo! Ostalim sodelujočim pa se zahvaljujemo za sodelovanje.

»Rad hodim v službo.«

DOBRI ODNOSI V KOLEKTIVU

Glede na dejstvo, da vidimo kolege – in v številnih podjetjih tudi nadrejene – skoraj vsak dan, je treba gojiti prijetne, stvarne in prijateljske medsebojne odnose. Ker smo si ljudje različni, je samoumevno, da se z nekaterimi razumemo dobro ali zelo dobro, z drugimi pa slabše ali pa si celo gremo zelo na živce. Poleg temeljnih vljudnostnih pravil, kot so pozdravljanje, poslavljanje ter »hvala« in »prosim«, naslednje lastnosti prispevajo k dobrim odnosom s kolegi in nadrejenimi, a tudi s strankami in dobavitelji.

**KOREKTNO OBNAŠANJE,
UREJEN VIDEZ IN
PREPRIČLJIV NASTOP
ODPIRAJO ŠTEVILNA VRATA!**

ODNOSI S KOLEGI

Ne spodobi se grdo govoriti o kolegih. Prav tako se ne bi smeli pri drugih kolegih in nadrejenih pritoževati čez kolega, dokler ne dobimo priložnosti, da bi se osebno pogovorili z njim in poiskali možno rešitev. Pozitiven učinek pa ima vprašanje, ali mu prinesemo kaj iz trgovine, pekarnice itn. To zelo pripomore k boljši delovni klimi. Poleg tega nas ne stane kaj dosti, če smo že namenjeni tja.

ODNOSI S KOLEGI

LAŽI V SILI POGOSTO NISO POTREBNE

Vedno znova se znajdemo v situacijah, ko vsak odgovor – in molk – prinaša težave. Ko na primer kdo, ki ga kolega vpraša, ali ve, zakaj želi šef govoriti z njim, ne želi in ne more odgovoriti, čeprav dobro ve, da ga namerava nadrejeni obvestiti o odpovedi. Ali ko koga vprašajo, ali ve, zakaj se gospa X ne bo udeležila seminarja, ki si ga je že več mesecev želela, čeprav dobro ve, da ima na omenjeni dan pogovor za službo v drugem podjetju, in je zato vzela dopust. Obstajajo pa tudi druge situacije, ko se zlahka počuimo potisnjene v kot. Izhod: pogovor preusmerimo drugam ali (na primer pri telefonskih pogovorih) rečemo, da pokličemo nazaj, saj ravno zdaj nimamo časa. V najslabšem primeru potem »pozabimo« poklicati nazaj, tako da se vprašanje razreši kar samo, saj se je oseba, ki je klicala, do takrat že pozanimala drugod ali pa z vprašanjem ni vztrajala.

Vzorčne rešitve za laži v sili pa ni. Ta konflikt vesti mora vsak rešiti sam. Seveda so primeri, ko lahko mirno prosimo za čas za premislek (podaljšanje rokov, odlog). V najboljšem primeru (na primer kadar se stranka pritožuje zaradi tehničnih pomanjkljivosti naprav in se bojimo, da bo treba odpoklicati celotno proizvodno serijo ali ustaviti proizvodnjo) bodo do takrat že našli tehnično ali splošno rešitev, s katero sta zadovoljni obe strani.

DOBRO OZRAČJE

Kadar jemo v menzi, najprej vprašamo kolegice in kolege, h katerim želimo prisesti, ali imajo še prosto. Potem zažclimo še »dober tek« in se pri jedi držimo osnovnega bontona za mizo. Če imamo skupen opoldanski odmor v pisarniških prostorih, ne bi smeli prinesiti od doma hrane zelo močnega vonja (npr. po čebuli ali česnu). Ti vonji se usedejo v prostor. Kdor to je, ponavadi niti ne opazi, kolega pa trpi.

Tudi sicer poskrbimo, da v prostor ne prispevamo neprijetnih vonjav. Urejen videz (čista oblačila, umivanje, uporaba deodoranta) je samoumeven. Neprijetne vonjave pa so tudi posledica kajenja ali močnih parfumov.

Kdor prisega na dišave, naj raje izbere toaletno vodo kot parfum, saj ni tako intenzivna in se hitreje razprši. Spodobi

se tudi vprašati kolege, ali jim je naš izbrani vonj všeč. Če rečejo, da je zanje pretežak, preveč cvetličan, saden, lesen, sladek, da so dišavne note premočne, je to namig, da jim ni pogodu. Nekateri vonji sprožajo celo glavobole. V tem primeru se za službo ne bi smeli nadišaviti.

Močne parfume (denimo s težkimi, orientalskimi ali sladkimi notami) pa naj bi uporabljali samo zvečer.

OPOZORILO O NEPRIJETNIH PARFUMIH

Če želimo kot prizadeti diplomatsko opozoriti, da nas kolegova vodica moti, ga lahko tudi z zanimanjem vprašamo, kakšna dišava je to. Ko izvemo, lahko iz prijaznosti vprašamo še, ali je nova na trgu. Ne glede na odgovor lahko odvrnemo, da imamo raje lažje in bolj blage vonje in da bi bil takšen za nas pretežak. Obziren človek bo razumel in ga ne bo več uporabljal med delovnim časom. Če prizadeti ni razumel namiga, pomaga le še osebna prošnja. Posredovati pa jo moramo na tak način, da se zadevna oseba ne počuti napadeno. Lahko rečemo na primer, da v resnici zelo radi delamo z njim in ga cenimo, ampak da nam njegov parfüm povzroča glavobol in ga prosimo, da ga med delovnim časom ne bi več uporabljal. Seveda ne sme manjkati namig, da tega ne sme vzeti osebno.

VONJAVE NA POSLOVNIH SREČANJIH

Pri vonjavah moramo vsekakor misliti tudi na siranko. Športni sveži vonji v poslovnem svetu delujejo dinamično, uspešno in simpatično. A celo kadar se kolegi v podjefju strinjajo glede vonjav, ncj bo odmerekljub temu nevsiljiv. Navsezadnje kolegovoga vonja ne zaznavamo več tako intenzivno kot srva. Zato sprememba ne škodi.

POSLOVNI BONTON

NEPRILJUBLJENO IN PRILJUBLJENO VEDENJE

Med kolegi hitro nastane neprijetno ozračje, če jih po nepotrebnem odvrčamo od dela. Prav tako ne bi smeli brez dogovora izvajati sprememb na delovnem mestu. Recimo, da bi na lastno pest obešali slike v skupni prostor. Skupaj moramo odločati, kje bodo pisalne mize, tiskalniki, kopirni stroji itn. Rutinska dela (zalivanje rož, poslušanje avtomat-

skih odzivnikov, menjava kartuš) se pravično porazdelijo. Če zvoni kolegov telefon in če ni kako drugače dogovorjeno, klic prevzamemo. Najprej povemo ime podjetja, potem ime klicane osebe (kolega), kdo govori (svoje ime) in vprašamo, ali lahko prevzamemo sporočilo. Na primer: »Podjetje Alfa, telefon Katje Šipek, tukaj Branko Bratož, želite, da sporočim kaj gospe Šipek? Vam lahko pomagam jaz?« Pogosto se zgodi slednje. Odsotna kolegica se bo ob priliki oddolžila in sprejela vaš klic.

SEZNAM: LEPE SLUŽBENE NAVADE

- Netačnost delodajalca stane veliko živcev in časa! Točnost je pomembna tudi pri sodelovanju s kolegi, da delovni procesi po nepotrebnem ne zastajajo. Stalno zamujanje je na splošno znak nevljudnosti in predvsem tudi nezavzetosti.
- Spoštovanje in ljubeznivost do nadrejenih, kolegov in strank je nekaj samoumevnega. Na zaprta vrata raje potrkamo enkrat preveč kot enkrat premalo.
- Največji tabu so vsiljivci, naduteži in pametnjakarji.
- Prav tako bi se morali izogibati pretiranemu izražanju osebnih lastnosti. Ravno kot navinca nas tako hitro potisnejo ob stran.
- Vedno moramo poskrbeti, da je naše delovno mesto pospravljeno. Zaupni dokumenti, na primer obračuni plač ali podatki o strankah, se ne bi smeli valjati naokrog.

ODMOSIVU KOLEKTIVU

RAZPIS LETOVANJA V ZIMSKEM ČASU

Romana PESKAR

Komisija za oddih in letovanje razpisuje letovanje za zimsko sezono 2011/2012, ki traja od 1.11.2011 do 31.5.2012, v naslednjih kapacitetah:

BOHINJ - 35,00 €/dan za celo hišo

ČATEŽ - 32,00 €/dan

ROGLA - 22,00 €/dan

GOZD MARTULJEK - 28,00 €/dan

TERME VIVAT MORAVSKE TOPLICE-

cena polpenziona cca. 36,00 - 41,00 €/dan (odvisno od termina namestitve)

Cene počitniških kapacitet veljajo do vključno 31.5.2012.

V ZIMSKO SEZONO SO VKLJUČENE

- jesenske počitnice v trajanju od 28.10.2011 do 6.11.2011
- novoletne počitnice v trajanju od 23.12.2011 do 2.1.2012
- zimske počitnice v trajanju od 17.2.2012 do 26.2.2012
- majske počitnice v trajanju od 27.4.2012 do 6.5.2012

ROK PRIJAVE JE DO VKLJUČNO 20.10.2011

Najemne cene počitniških kapacitet so enake tudi za upoko-
jence TET. Prijave dobite in oddate pri Romani.

KOMISIJA ZA ODDIH IN LETOVANJE

KOMISIJA ZA ŠPORT IN REKREACIJO

Topli sončni dnevi se počasi poslavljajo saj se je začela jesen. Prej ko slej lahko pričakujemo tudi jesensko vreme, padavine in občutno nižje temperature. Tako bomo nehoti prisiljeni opustiti kakšnega izmed športov v naravi. A da slabo vreme ne bo izgovor za športno neaktivnost naših zaposlenih, smo tudi tokrat pripravili kar nekaj možnosti za rekreacijo in vzdrževanje telesne kondicije.

BADMINTON

Vsako sredo od 19.30 do 21.00 ure v telovadnici Gimnazije Trbovlje.

BOWLING

Vsak četrtek od 19.00 do 20.00 ure v bowling centru Planet 300 v Zagorju.
Prijave: Romana Peskar int. št. 299.

KEGLJANJE

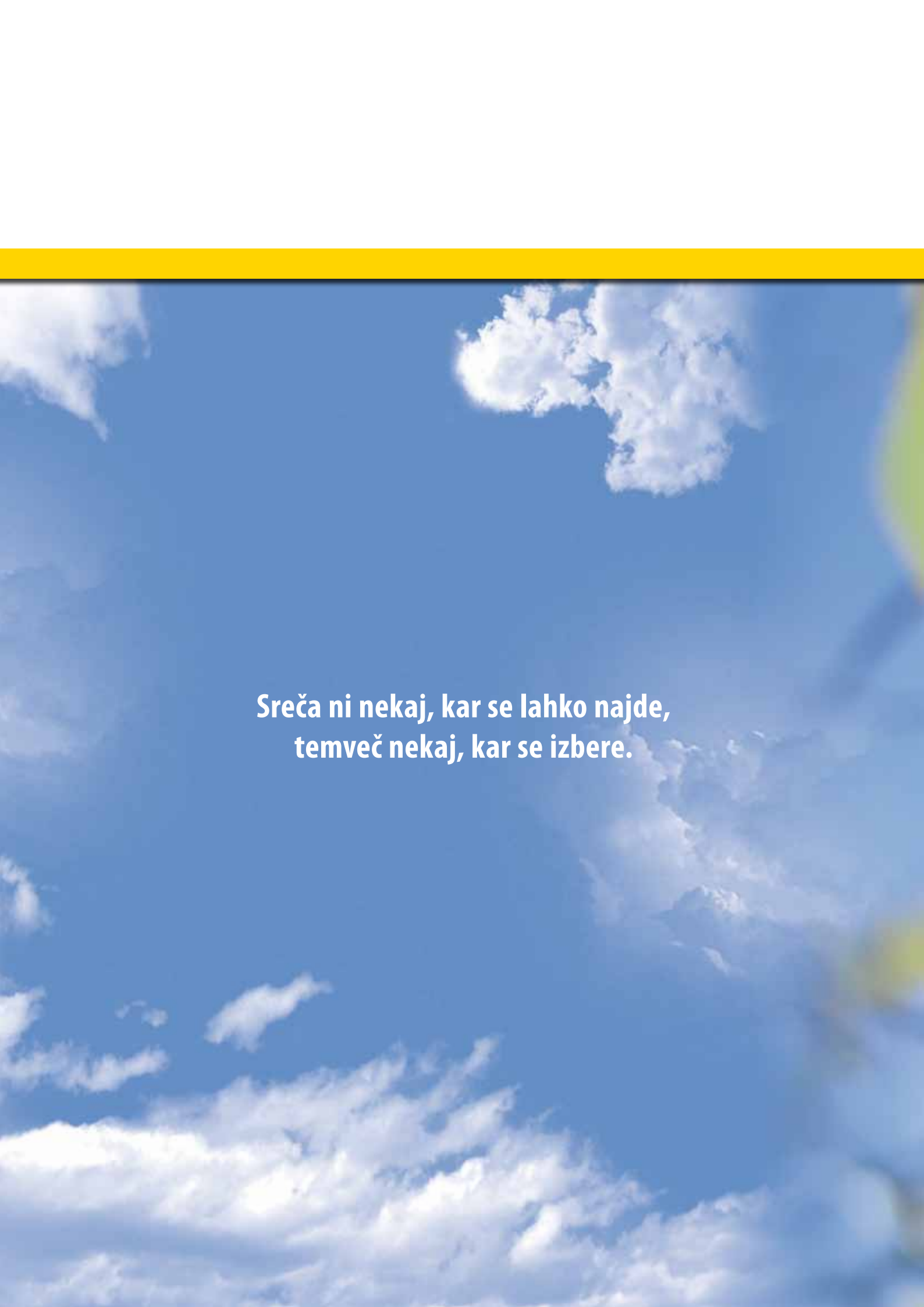
Vsak petek od 17.30 do 18.30 ure na kegljišču Rudar v Trbovljah.

ŠAH

Vsak torek in četrtek od 18.00 do 21.00 ure v klubskih prostorih Rudarja Trbovlje.

MALI NOGOMET

Vsak četrtek od 20.30 do 21.30 ure v telovadnici Osnovne šole Trbovlje.

**Sreča ni nekaj, kar se lahko najde,
temveč nekaj, kar se izbere.**